

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Κ.Τ.)
ΕΣΠΑ 2007-13/Ε.Π.Ε&ΔΒΜ/Α.Π. 1-2-3

«Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στις 8 Π.Σ., 3 Π.Σ.Εξ. και 2 Π.Σ.Εισ.»

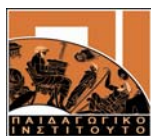

Συγκριτική Έκθεση Αποτελεσμάτων της Διερεύνησης Επιμορφωτικών Αναγκών

«Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών»

Τελικός Δικαιούχος

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Οκτώβριος 2010

Αρχική έκδοση

Συγκριτική Έκθεση Αποτελεσμάτων

Μέρος 6ο

**Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης
(2010-2013):
Συγκριτική Έκθεση Αποτελεσμάτων
της Διερεύνησης
Επιμορφωτικών Αναγκών**

ΜΕΡΟΣ 6^ο

Επιστημονική Ομάδα Έρευνας

■ Επιστημονικός Υπεύθυνος Μελέτης:

Παναγιώτης Αναστασιάδης,
Αντιπρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,
Αν. Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης

■ Επιστημονική Ομάδα Εργασίας (Εξωτερικοί Συνεργάτες)

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Συμμετοχή στην Έρευνα
Βεργίδης Δημήτριος	Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών	Σχεδιασμός Ερευνητικού Πλαισίου Συσχέτιση - Ερμηνεία Αποτελεσμάτων
Καραδήμας Ευάγγελος	Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης	Σχεδιασμός Ερευνητικού Πλαισίου Παραγοντική Ανάλυση
Φερεντίνος Σπύρος	Σχολικός Σύμβουλος Γ' Αθήνας	Σχεδιασμός Ερευνητικού Πλαισίου Παραγοντική Ανάλυση
Τραντάς Πέτρος	Εκπαιδευτικός Ερευνητής, Στατιστολόγος	Σχεδιασμός Ερευνητικού Πλαισίου Σχεδιασμός Ερωτηματολογίων Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων Οργάνωση - Παρουσίαση Αποτελεσμάτων
Καρβούνης Λάμπρος	Υπ. Διδάκτορας Πανεπιστημίου Κρήτης	Σχεδιασμός Ερευνητικού Πλαισίου Σχεδιασμός Ερωτηματολογίων
Καραντζής Ιωάννης	Λέκτορας Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών	Συσχέτιση - Ερμηνεία Αποτελεσμάτων
Ανάγνου Ευάγγελος	Υπ. Διδάκτορας Πανεπιστημίου Πατρών	Συσχέτιση - Ερμηνεία Αποτελεσμάτων

■ Επιστημονική Ομάδα Εργασίας (Στελέχη Παιδαγωγικού Ινστιτούτου)

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Συμμετοχή στην Έρευνα
Καγκά Ευαγγελία	Σύμβουλος Π.Ι.	Σχεδιασμός Ερευνητικού Πλαισίου Σχεδιασμός Ερωτηματολογίων
Λουκέρης Διονύσιος	Πάρεδρος Π.Ι.	Σχεδιασμός Ερευνητικού Πλαισίου Σχεδιασμός Ερωτηματολογίων
Μαντάς Παναγιώτης	Πάρεδρος Π.Ι.	Σχεδιασμός Ερωτηματολογίων

■ Ομάδα Συλλογής, Ταξινόμησης και Καταχώρισης Ερωτηματολογίων

Οργανωτικός Συντονισμός:

Καγκά Ευαγγελία, Σύμβουλος του Π.Ι.

Χατζηκωνσταντινίδου Χρυσούλα, Αποσπασμένη εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Υπεύθυνος Συλλογής Ερωτηματολογίων:

Φουτούχος Δημήτριος, Προϊστάμενος Τμήματος Διοικητικών Υποθέσεων του Π.Ι.

Υπεύθυνοι Ταξινόμησης Ερωτηματολογίων:

Ιωάννου Στυλιανός, π. Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.

Μίχος Πέτρος, Αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Καταχώριση Ερωτηματολογίων (Αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί στο Π.Ι.):

Αλεπουδέα Χριστιάννα, Βλαχοκυριάκου Φωτεινή, Γερούκαλη Ελευθερία, Γιαννακόπουλος Δημήτριος, Γιάχου Σοφία, Δαλαβίκας Θεόδωρος, Δανιόλου Αγγελική, Ζαμάνης Κωσταντίνος, Ζωγράφου Ελένη, Ιωάννου Στυλιανός, Καββαδά Αικατερίνη, Κατσαρού Βλασία, Κουκούλη Ελένη, Κωτσίδης Κωνσταντίνος, Μανδαλος Νικόλαος, Μαυρομάτης Ιωάννης, Μπακατοή Αγορίτσα, Μπαμπαρούτης Χαράλαμπος, Μπενέκου Ελένη, Παλάσκα Μαρία, Παπαϊωάννου Βασιλική, Σοφού Ευστρατία, Σταυριανός Δημήτριος, Συμέλη Έλενα, Συρίου Ιωάννα, Τσιγώνη Στυλιανή, Χατζηκωνσταντινίδου Χρυσούλα, Ψωράκη Μαρία.

■ Σύνταξη εκθέσεων

Μορφοποίηση Κειμένου – Γραφήματα:

Τραντάς Πέτρος, Εκπαιδευτικός Ερευνητής

Φιλολογική Επιμέλεια:

Κατσαρού Βλασία, Αποσπασμένη εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Χατζηκωνσταντινίδου Χρυσούλα, Αποσπασμένη εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Επιμέλεια Ηλεκτρονικής Έκδοσης:

Κωτσίδης Κώστας, Αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Συρίου Ιωάννα, Αποσπασμένη εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Περιεχόμενα

1	Ταυτότητα έρευνας	6
2	Περιγραφή ομάδων δείγματος	8
2.1	Επίπεδα συμμετοχής	8
2.2	Δημογραφικά και Επαγγελματικά χαρακτηριστικά	9
2.3	Μορφωτικό και Τεχνολογικό προφίλ	13
3	Παρουσίαση αποτελεσμάτων – Ερευνητικά ερωτήματα	17
3.1	Πρώτο ερώτημα: Αξιολόγηση προγραμμάτων επιμόρφωσης	17
3.2	Δεύτερο ερώτημα: Μορφές Επιμόρφωσης	21
3.3	Τρίτο ερώτημα: Θεματικές Ενότητες	23
3.4	Τέταρτο ερώτημα: Κίνητρα συμμετοχής	26
4	Παραγοντική Ανάλυση	29
4.1	Γενικά	29
4.2	Παραγοντική Ανάλυση «Θεματικών Ενότητων»	31
4.2α	Εκπαιδευτικοί	
4.2β	Διευθυντές Σχολικών Μονάδων	
4.2γ	Σχολικοί Σύμβουλοι	
4.2δ	Στελέχη Διοίκησης της Εκπαίδευσης	
4.2ε	Επιβεβαιωτική Παραγοντική Ανάλυση	
4.2στ	Διαφορές μεταξύ των ομάδων	
4.3	Παραγοντική Ανάλυση «Κινήτρων Συμμετοχής»	36
4.2α	Εκπαιδευτικοί	
4.2β	Διευθυντές Σχολικών Μονάδων	
4.2γ	Σχολικοί Σύμβουλοι	
4.2δ	Στελέχη Διοίκησης της Εκπαίδευσης	
4.2ε	Επιβεβαιωτική Παραγοντική Ανάλυση	
4.2στ	Διαφορές μεταξύ των ομάδων	
4.2ζ	Περιγραφική ανάλυση των ερωτήσεων που συγκροτούν τους Παράγοντες	
5	Τελικές επισημάνσεις	44

1. Ταυτότητα Έρευνας

1.1 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Η παρούσα έρευνα εντάσσεται στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης με τους λειτουργούς της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Εκπαιδευτικούς, Διευθυντές Σχολικών Μονάδων, Σχολικούς Συμβούλους, Προϊσταμένους Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης και Στελέχη Διοίκησης), για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του Προγράμματος «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών». Κεντρικός σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών και προτεραιοτήτων των ελλήνων εκπαιδευτικών και τίθενται τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

- α) Ποιες είναι οι απόψεις τους σχετικά με επιμορφωτικά προγράμματα που παρακολούθησαν ή/και οργάνωσαν στο παρελθόν και κατά πόσο αυτές διαφοροποιούνται με βάση τη θέση – ιδιότητα υπηρεσίας τους;
- β) Ποιες είναι οι απόψεις τους σχετικά με την αποδοτικότερη μορφή επιμόρφωσης και κατά πόσο οι επιλογές τους διαφοροποιούνται με βάση τη θέση – ιδιότητα υπηρεσίας τους;
- γ) Ποιες είναι οι θεματικές ενότητες τις οποίες θεωρούν σημαντικές, ώστε να αναπτυχθούν κατά την εφαρμογή του προγράμματος και σε ποιο βαθμό διαφοροποιούνται οι επιλογές τους με βάση τη θέση – ιδιότητα υπηρεσίας τους;
- δ) Ποια είναι τα κίνητρα, ώστε να συμμετέχουν οι εκπαιδευτικοί στο επιμορφωτικό πρόγραμμα και σε ποιο βαθμό διαφοροποιούνται οι επιλογές τους με βάση τη θέση – ιδιότητα υπηρεσίας τους;

1.2 Χρονική περίοδος διενέργειας της έρευνας

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη τον Ιούνιο του 2010.

1.3 Πληθυσμός της έρευνας

Το σύνολο των λειτουργών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Εκπαιδευτικοί, Διευθυντές Σχολικών Μονάδων, Σχολικοί Σύμβουλοι, Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης και Στελέχη Διοίκησης).

1.4 Ερευνητικό δείγμα

Το δείγμα αποτέλεσαν 27.785 Εκπαιδευτικοί, 3.435 Διευθυντές Σχολικών Μονάδων, 554 Σχολικοί Σύμβουλοι, 22 Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης και 274 Στελέχη Διοίκησης, από όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις της Ελλάδας, οι οποίοι έλαβαν, συμπλήρωσαν και απέστειλαν το αντίστοιχο ερωτηματολόγιο.

1.5 Είδος έρευνας

Πρόκειται για εκπαιδευτική περιγραφική έρευνα με εφαρμογή της μεθόδου της Επισκόπησης.

1.6 Συλλογή δεδομένων

Ως ερευνητικό εργαλείο συλλογής δεδομένων ορίστηκε το ερωτηματολόγιο. Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου ήταν «κλειστές» (με δυνατότητα είτε μιας μόνο απάντησης τύπου «Ναι/Όχι» είτε πολλαπλών επιλογών είτε βάσει μιας ισοδιαστημικής κλίμακας αξιολόγησης) ή «ανοιχτές», για τις οποίες εφαρμόστηκαν μεθοδολογικές πρακτικές «ανάλυσης περιεχομένου».

1.7 Επεξεργασία αποτελεσμάτων

Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων, όπως αυτά κωδικοποιήθηκαν και καταγράφηκαν από τις απαντήσεις-απόψεις των συμμετεχόντων όλων των βαθμίδων στην έρευνα, έγινε με το λογισμικό S.P.S.S.-18.

Οι στατιστικές αναλύσεις παρουσιάζονται ανά θέση υπηρεσίας - ιδιότητα. Η στατιστική επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων είχε σκοπό την παρουσίαση:

- 1) των συχνοτήτων των απαντήσεων (σε απόλυτους αριθμούς ή/και σε ποσοστιαία κατανομή),
- 2) των συσχετίσεων που προκύπτουν από την καταγραφή των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ των βασικών μεταβλητών του δείγματος,
- 3) των αποτελεσμάτων της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου, με εφαρμογή της μεθόδου «Ταξινομικής ανάλυσης», βάσει της οποίας όλο το φάσμα των «ανοιχτών» απαντήσεων ομαδοποιήθηκε σε ένα σχετικά περιορισμένο αριθμό συνθετικών διατυπώσεων απάντησης, που χαρτογραφούν, όμως, τον ίδιο ή και παρόμοιο αρχικό προβληματισμό-άποψη-αντίληψη των ερευνητικών μονάδων, και
- 4) της παρουσίασης των αποτελεσμάτων της Παραγοντικής ανάλυσης, η οποία εφαρμόστηκε με τη μέθοδο της Διερευνητικής Παραγοντικής Ανάλυσης σε Κύριες Συνιστώσες με ορθογώνια περιστροφή.

2. Περιγραφή των ομάδων του ερευνητικού δείγματος

2.1 Επίπεδα συμμετοχής

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται παρακάτω αφορούν και αποτυπώνουν τις απαντήσεις-απόψεις όλων των λειτουργών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι και θα συμμετέχουν στο «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης».

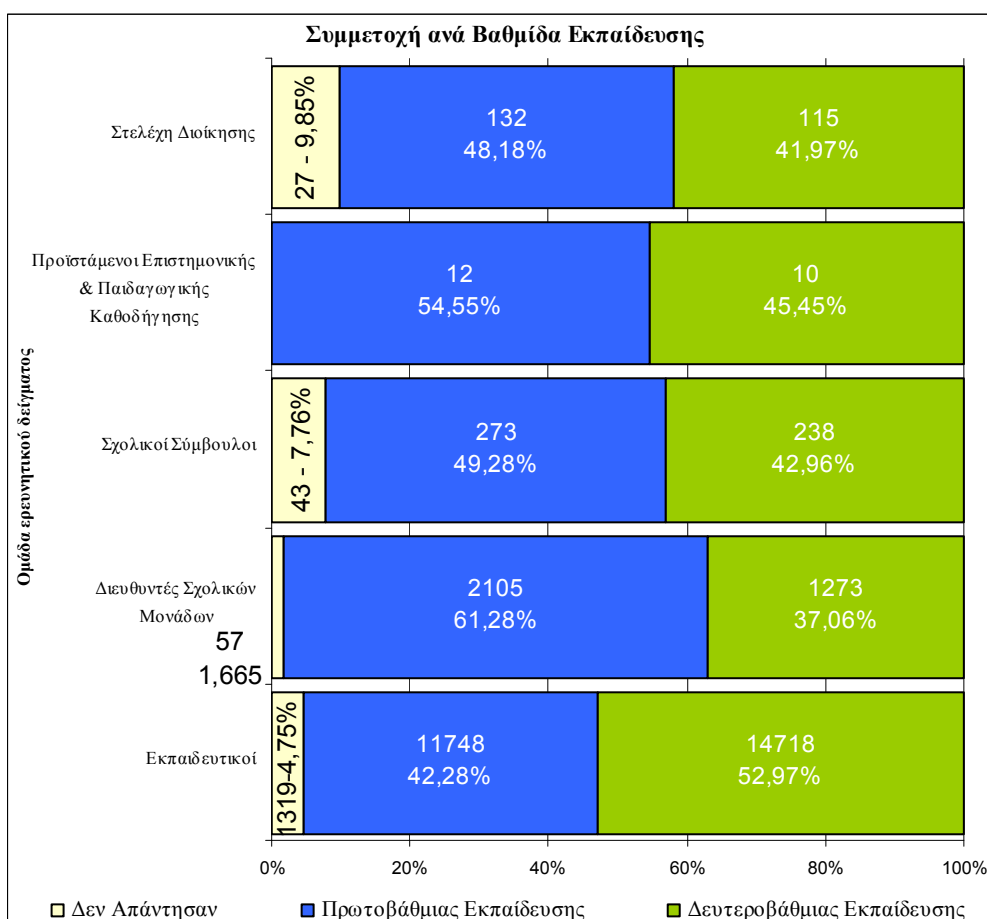
Στην έρευνα συμμετείχαν 27.785 Εκπαιδευτικοί, 3.435 Διευθυντές Σχολικών Μονάδων, 554 Σχολικοί Σύμβουλοι, 22 Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης και 274 Στελέχη Διοίκησης, που προέρχονται από το σύνολο των Περιφερειακών Διευθύνσεων της χώρας (βλ. πίνακα 1).

Πίνακας 1: Αριθμός και ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, ανά Περιφερειακή Διεύθυνση.

Συμμετοχή ανά Περιφερειακή Διεύθυνση	Ομάδα ερευνητικού δείγματος											
	Εκπαιδευτικοί		Διευθυντές Σχολικών Μονάδων		Σχολικοί Σύμβουλοι		Προϊστάμενοι Επιστημονικής & Παιδαγωγικής Καθοδήγησης		Στελέχη Διοίκησης		Σύνολα	
	ν	%	ν	%	ν	%	ν	%	ν	%	ν	%
Περιφερειακή Διεύθυνση												
Αττικής	4767	17,16	474	13,80	168	30,32	0	0,00	49	17,88	5458	17,02
Στερεάς Ελλάδας	1225	4,41	180	5,24	23	4,15	2	9,09	11	4,01	1441	4,49
Δυτικής Ελλάδας	965	3,47	104	3,03	37	6,68	2	9,09	0	0,00	1108	3,45
Πελοποννήσου	1801	6,48	214	6,23	46	8,30	2	9,09	16	5,84	2079	6,48
Κεντρικής Μακεδονίας	7258	26,12	759	22,10	51	9,21	2	9,09	56	20,44	8126	25,34
Δυτικής Μακεδονίας	664	2,39	74	2,15	23	4,15	1	4,55	12	4,38	774	2,41
Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης	3937	14,17	669	19,48	40	7,22	2	9,09	44	16,06	4692	14,63
Ηπείρου	1196	4,30	132	3,84	35	6,32	2	9,09	9	3,28	1374	4,28
Θεσσαλίας	2129	7,66	327	9,52	52	9,39	2	9,09	28	10,22	2538	7,91
Ιονίων Νήσων	302	1,09	32	0,93	13	2,35	2	9,09	6	2,19	355	1,11
Κρήτης	1660	5,97	232	6,75	34	6,14	2	9,09	30	10,95	1958	6,11
Νοτίου Αιγαίου	681	2,45	72	2,10	18	3,25	1	4,55	6	2,19	778	2,43
Βορείου Αιγαίου	622	2,24	95	2,77	14	2,53	2	9,09	7	2,55	740	2,31
Άγνωστο	578	2,08	71	2,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	649	2,02
Σύνολα	27785	100	3435	100	554	100	22	100	274	100	32070	100

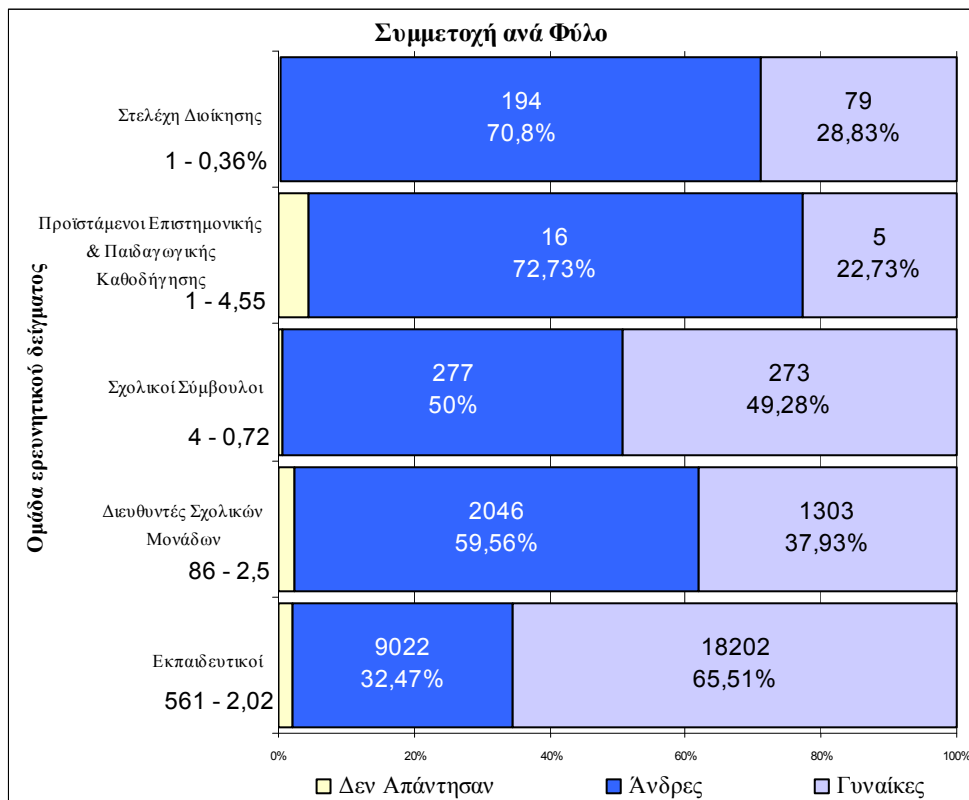
2.2 Δημογραφικά και Επαγγελματικά χαρακτηριστικά

Αναφορικά με τη βαθμίδα-θέση υπηρεσίας των λειτουργών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στην έρευνα, παρατηρούμε μικρή υπεροχή της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (βλ. γράφημα 1), με ποσοστά από 48,28% έως 61,28%, έναντι της Δευτεροβάθμιας που αντιπροσωπεύεται με ποσοστά από 37,06% έως 45,45%. Εξαιρέση αποτελεί η ομάδα των «Εκπαιδευτικών», της οποίας η πλειοψηφία ανήκει στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (52,97%).

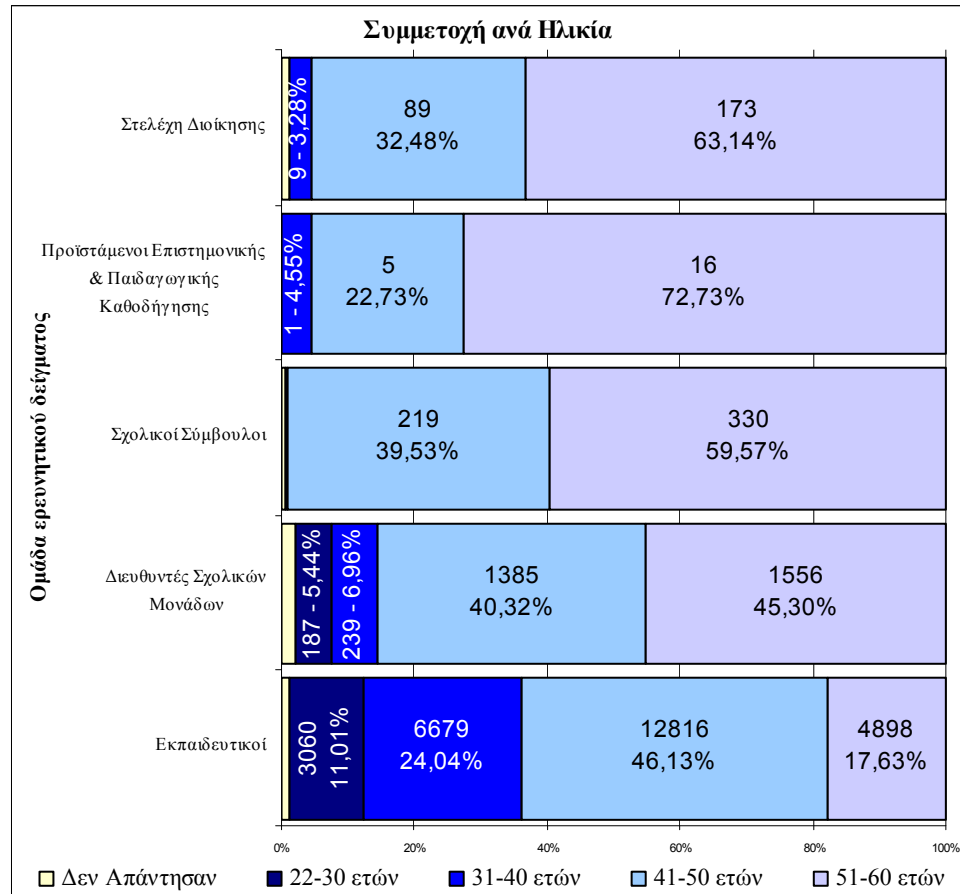
Γράφημα 1: Αριθμός και ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, ανά βαθμίδα εκπαίδευσης - θέση υπηρεσίας.

Ως προς το φύλο των λειτουργών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τα δεδομένα του γραφήματος 2 αναδεικνύουν σαφή υπεροχή των ανδρών (50% έως 72,73%) έναντι των γυναικών, που αντιπροσωπεύονται με ποσοστά από 22,73% έως 49,28%, ενώ και σε αυτή τη μεταβλητή οι «Εκπαιδευτικοί» διαφοροποιούνται από τις υπόλοιπες ομάδες και αντιπροσωπεύονται με 65,51% από «Γυναίκες».

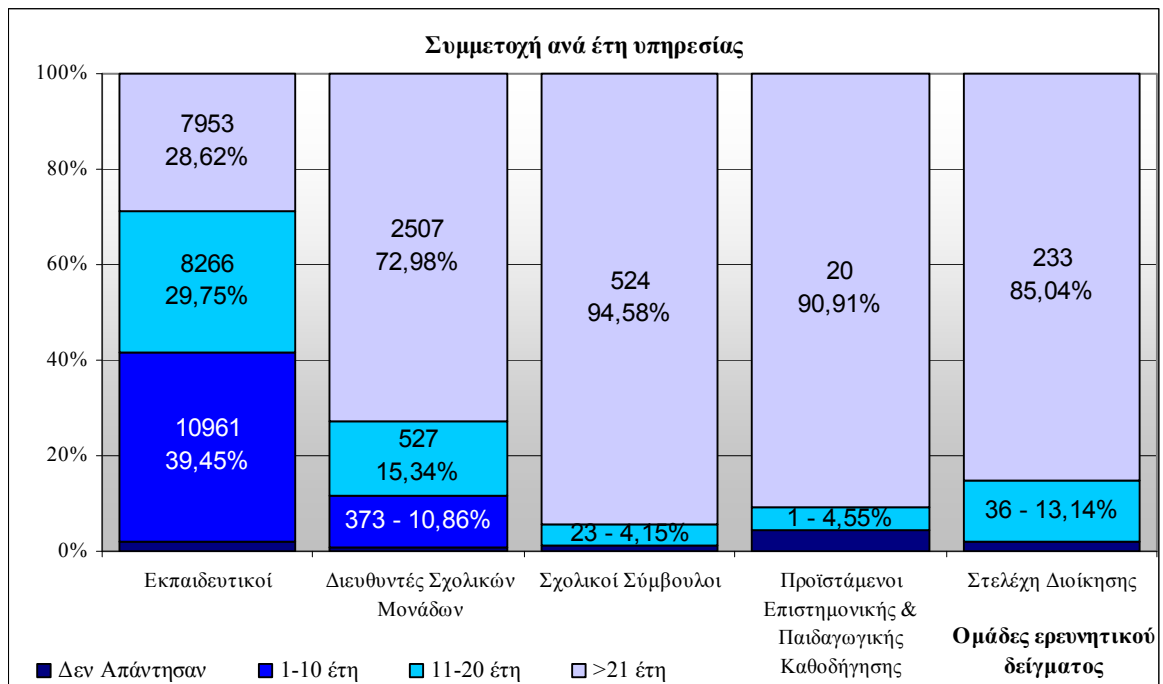
Γράφημα 2: Αριθμός και ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, ανά φύλο.

Οι «Εκπαιδευτικοί» ηλικίας 41-50 ετών αποτελούν το 46,13% του συνόλου των εκπαιδευτικών που πήραν μέρος στην έρευνα. Το υπόλοιπο χωρίζεται στους εκπαιδευτικούς 31-40 ετών (24,04%), τους εκπαιδευτικούς με ηλικία μεγαλύτερη των 51 ετών (17,63%) και τους νέους εκπαιδευτικούς (22-30 ετών) με ποσοστό 11,01%. Αντίθετα, οι υπόλοιπες ομάδες εμφανίζουν αυξημένα ποσοστά στις ηλικιακές ζώνες «41-50 ετών» (22,73% έως 40,32%) και «>51» (45,30% έως 72,73%).

Γράφημα 3: Αριθμός και ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, ανά ηλικία.

Μεγάλη διαφοροποίηση, όπως ήταν αναμενόμενο, παρατηρείται ανάμεσα στους «Εκπαιδευτικούς» και τις υπόλοιπες ομάδες και στην ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων που αφορούν τα «Έτη υπηρεσίας στην εκπαίδευση». Τα αποτελέσματα των «Διευθυντών Σχολικών Μονάδων», «Σχολικών Συμβούλων», «Προϊσταμένων Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» και «Στελεχών Διοίκησης» αποτυπώνουν σαφή υπεροχή της μεταβλητής «>21 έτη» (72,98% έως 94,58%), ενώ στην ίδια μεταβλητή οι «Εκπαιδευτικοί» αντιπροσωπεύονται μόλις με 28,62%.

Γράφημα 4: Αριθμός και ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, ανά έτη υπηρεσίας στην Εκπαίδευση.

Συμπερασματικά ..

Στην έρευνα συμμετείχαν 32.070 λειτουργοί της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (27.785 Εκπαιδευτικοί, 3.435 Διευθυντές Σχολικών Μονάδων, 554 Σχολικοί Σύμβουλοι, 22 Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης και 274 Στελέχη Διοίκησης), οι οποίοι προέρχονται από το σύνολο των Περιφερειακών Διευθύνσεων της χώρας.

Τα αποτελέσματα αποτυπώνουν υπεροχή της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με ποσοστά από 48,28% έως 61,28% έναντι της Δευτεροβάθμιας, που αντιπροσωπεύεται με ποσοστά από 37,06% έως 45,45%. Εξαιρέση αποτελεί η ομάδα των «Εκπαιδευτικών», της οποίας η πλειοψηφία ανήκει στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (52,97%). Παρόμοια διαφοροποίηση παρατηρείται και ως προς το φύλο των ερευνητικών μονάδων, με σαφή υπεροχή των ανδρών (50% έως 72,73%) έναντι των γυναικών (22,73% έως 49,28%), ενώ στους «Εκπαιδευτικούς» η πλειοψηφία ανήκει στις «Γυναίκες».

Οι «Εκπαιδευτικοί» ηλικίας μεγαλύτερης των 41 ετών αποτελούν το 63,76%, αντίθετα από τις υπόλοιπες ομάδες που εμφανίζουν αυξημένα ποσοστά στις ηλικιακές ζώνες «41-50 ετών» (22,73% έως 40,32%) και «>51» (45,30% έως 72,73%). Αντίστοιχα με την ηλικία τους είναι και τα αποτελέσματα που αφορούν τα «Έτη υπηρεσίας στην εκπαίδευση», όπου οι «Εκπαιδευτικοί» αντιπροσωπεύονται στη μεταβλητή «>21 έτη» μόλις με 28,62%, ενώ οι υπόλοιποι κυμαίνονται ανάμεσα στο 72,98% και στο 94,58%.

2.3 Μορφωτικό και Τεχνολογικό προφίλ

Αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο των λειτουργών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που πήραν μέρος στην έρευνα, εξετάστηκαν τέσσερις βασικοί παράγοντες: 1) το είδος και το επίπεδο των πανεπιστημιακών τους σπουδών, 2) το είδος άλλων σπουδών - επιμόρφωσης, 3) η πιστοποιημένη γνώση που έχουν σε ξένες γλώσσες, και 4) το επίπεδο στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών.

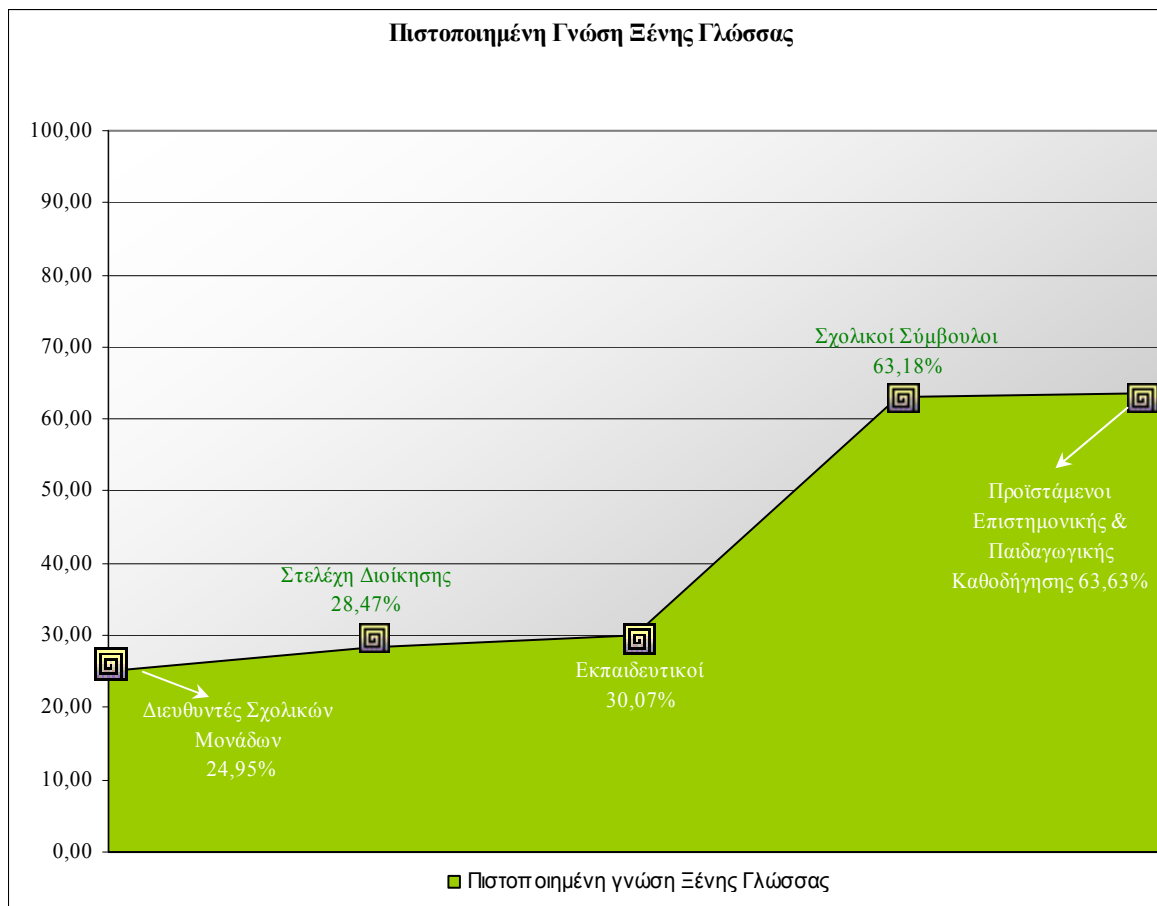
Σχετικά με τον πρώτο παράγοντα, το είδος σπουδών (βλ. πίνακα 2), οι λειτουργοί της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ 49,64% έως 77,27%: βλ. σκιαγραφημένες περιοχές του πίνακα 2), ενώ ένας στους τρεις (1/3), εκτός των «Εκπαιδευτικών οι οποίοι είναι μικρότερης ηλικίας, δηλώνει παιδαγωγικές σπουδές με εξομίωση (που αντιστοιχεί σε πτυχίο ΑΕΙ). Η πλειοψηφία των «Σχολικών Συμβούλων» (60,47%) και των «Προϊσταμένων Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» (81,82%) δηλώνει «Δίπλωμα ειδίκευσης (Master)» και σε μεγάλο ποσοστό «Διδακτορικό Δίπλωμα» (52,17% και 59,09% αντιστοίχα).

Πίνακας 2: Αριθμός και ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, ανά είδος σπουδών.

Ανώτατες - Ανώτερες σπουδές	Ομάδα ερευνητικού δείγματος											
	Εκπαιδευτικοί		Διεθνοντές Σχολικών Μονάδων		Σχολικοί Σύμβουλοι		Προϊστάμενοι Επιστημονικής & Παιδαγωγικής Καθοδήγησης		Στελέχη Διοίκησης		Σύνολα	
	ν	%	ν	%	ν	%	ν	%	ν	%	ν	%
Είδος σπουδών												
Παιδαγωγική Ακαδημία	3758	13,53	979	28,50	207	37,36	8	36,36	80	29,20	5032	15,69
Παιδαγωγική Ακαδημία με εξομίωση	3979	14,32	1069	31,12	158	28,52	7	31,82	81	29,56	5294	16,51
Πτυχίο ΑΕΙ	18388	66,18	1706	49,67	413	74,55	17	77,27	149	54,38	20673	64,46
Πτυχίο ΑΤΕΙ	1913	6,89	221	6,43	28	5,05	0	0,00	23	8,39	2185	6,81
Μετεκπαίδευση	1669	6,01	746	21,72	269	48,56	7	31,82	70	25,55	2761	8,61
Δίπλωμα Ειδίκευσης - Master	2658	9,57	446	12,98	335	60,47	18	81,82	58	21,17	3515	10,96
Διδακτορικό Δίπλωμα	410	1,48	121	3,52	289	52,17	13	59,09	22	8,03	855	2,67
Άλλες σπουδές	1414	5,09	248	7,22	104	18,77	3	13,64	28	10,22	1797	5,60
Σύνολα συμμετοχής στην έρευνα	27785	100	3435	100	554	100	22	100	274	100	32070	100

Οι βασικές παρατηρήσεις που εξάγονται από τη μελέτη των επιμέρους ερευνητικών δεδομένων όλων των ομάδων (οι οποίες παρουσιάζονται στις αντίστοιχες μελέτες) και αφορούν το είδος των «Άλλων σπουδών» είναι η δήλωση, κυρίως, «Άλλου πτυχίου ΑΕΙ» και «Άλλης ξένης γλώσσας».

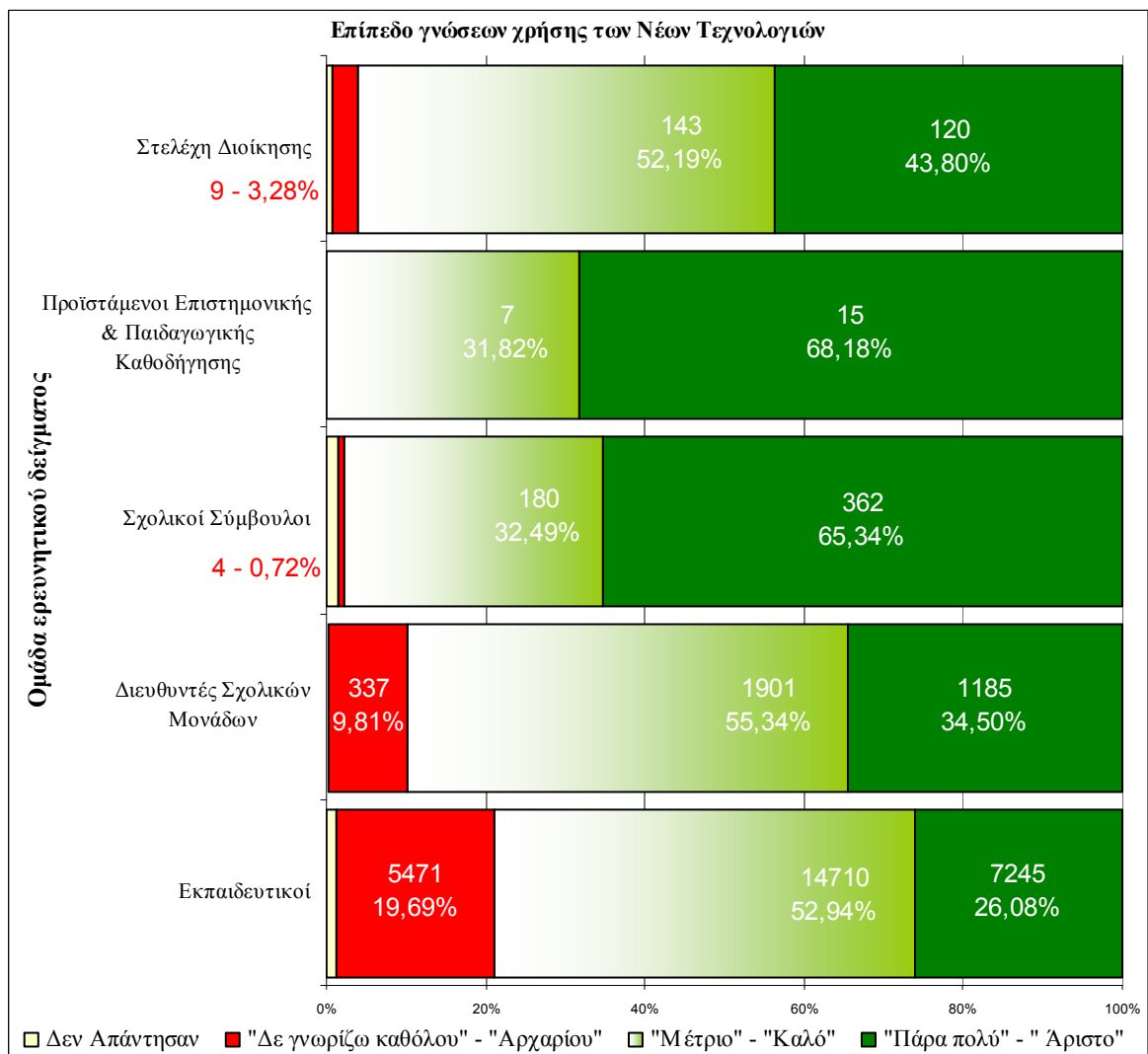
Μικρά ποσοστά (24,95% έως 30,07%) με πιστοποιημένη γνώση ξένης γλώσσας αποτυπώνονται στις ομάδες του δείγματος «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων», «Στελεχών Διοίκησης» και «Εκπαιδευτικούς» (βλ. γράφημα 5). Αντίθετα, οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» εμφανίζουν πολύ υψηλά ποσοστά (περίπου 63% και στις δύο ομάδες).

Γράφημα 5: Ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, με πιστοποιημένη γνώση ξένων γλωσσών.

Τέλος, όσον αφορά το επίπεδο που κατατάσσουν τον εαυτό τους με βάση τις γνώσεις που έχουν στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» εμφανίζονται πολύ καταρτισμένοι, δηλώνοντας τις μεταβλητές «Πολύ καλό» και «Άριστο» με ποσοστό 65,34% και 68,18% αντίστοιχα. Αντίθετα, οι λιγότερο καταρτισμένοι εμφανίζονται οι «Εκπαιδευτικοί», οι οποίοι σε ποσοστό 52,74% δηλώνουν «Μέτριο» και «Καλό» (βλ. γράφημα 6).

Επιπλέον, το 9,81% των «Διευθυντών Σχολικών Μονάδων» και το 19,69% των «Εκπαιδευτικών» δηλώνει ότι «Δε γνωρίζει καθόλου» ή ότι έχει γνώσεις «Αρχαρίου».

Γράφημα 6: Αριθμός και ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, ανά επίπεδο γνώσεων στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών.

Συμπερασματικά ..

Σχετικά με το είδος σπουδών, οι συμμετέχοντες στην έρευνα είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ (49,64% έως 77,27%), ενώ ένας στους τρεις (1/3), εκτός των «Εκπαιδευτικών, δηλώνει παιδαγωγικές σπουδές με εξομοίωση. Η πλειοψηφία των «Σχολικών Συμβούλων» (60,47%) και των «Προϊσταμένων Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» (81,82%) δηλώνει «Δίπλωμα ειδίκευσης (Master)» και σε μεγάλο ποσοστό «Διδακτορικό Δίπλωμα» (52,17% και 59,09% αντίστοιχα). Ως «Άλλες σπουδές» δηλώνονται, κυρίως, «Δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ» και «Άλλη ξένη γλώσσα».

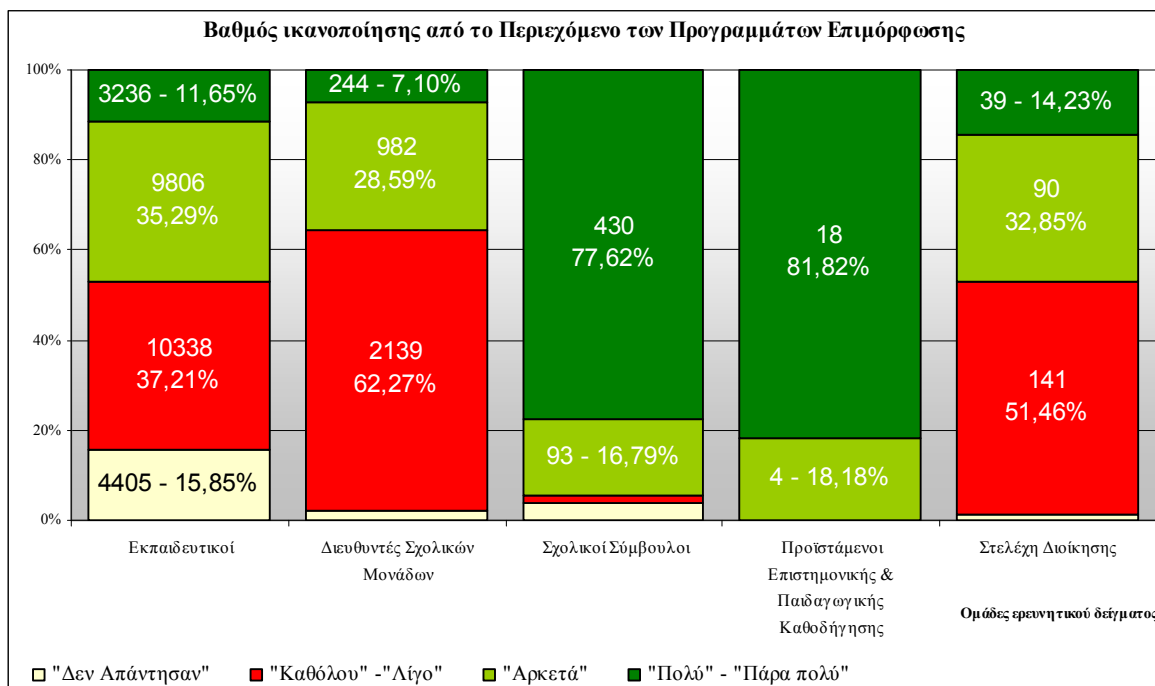
Μικρά ποσοστά (24,95% έως 30,07%) με πιστοποιημένη γνώση ξένης γλώσσας αποτυπώνονται στις ομάδες του δείγματος «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων», «Στελέχη Διοίκησης» και «Εκπαιδευτικοί». Αντίθετα, οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» εμφανίζουν ποσοστό περίπου 63%.

Τέλος, στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» εμφανίζονται πολύ καταρτισμένοι («Πολύ καλό» και «Άριστο»: 65,34% και 68,18% αντίστοιχα), ενώ το 9,81% των «Διευθυντών Σχολικών Μονάδων» και το 19,69% των «Εκπαιδευτικών δηλώνει ότι «Δε γνωρίζει καθόλου» ή ότι έχει γνώσεις «Αρχαρίου».

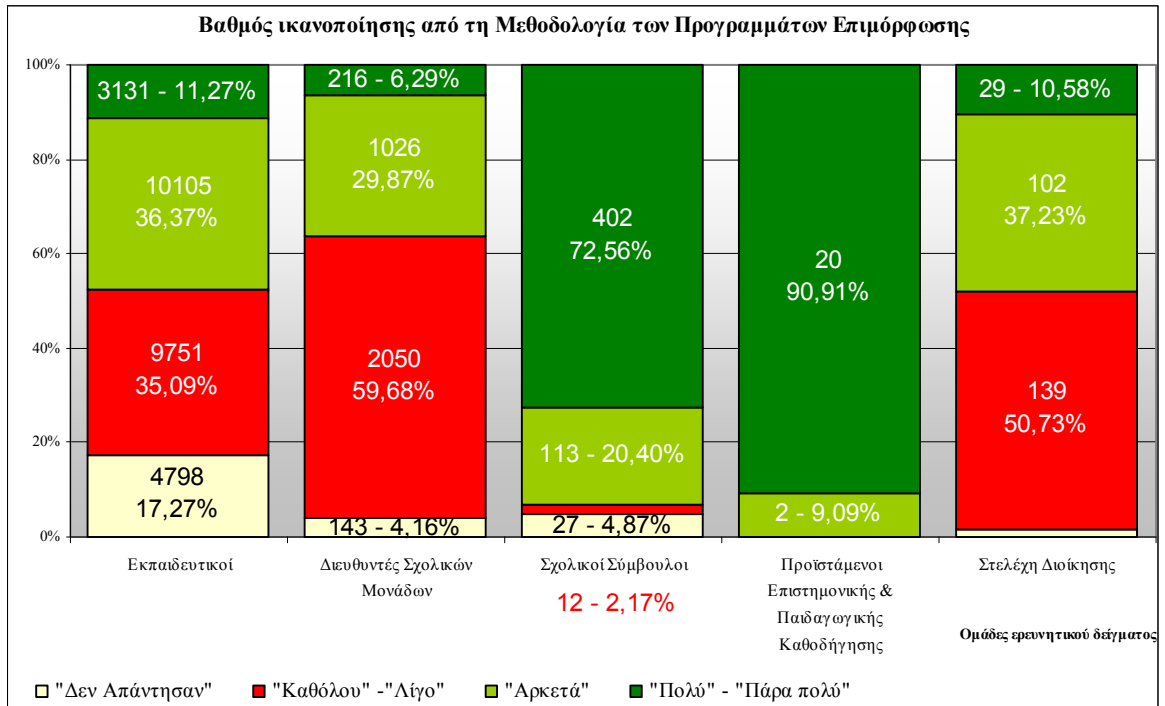
3. Παρουσίαση αποτελεσμάτων – Ερευνητικά ερωτήματα

3.1 Πρώτο Ερώτημα: Αξιολόγηση Προγραμμάτων Επιμόρφωσης

Σχετικά με την αξιολόγηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης σε τρεις βασικούς άξονες (Περιεχόμενο, Μεθοδολογία και Οργάνωση), θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι ομάδες «Εκπαιδευτικοί», «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων» και «Στελέχη Διοίκησης» αξιολόγησαν την παρακολούθηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων, ενώ οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» αξιολόγησαν τα αντίστοιχα προγράμματα τα οποία οργάνωσαν οι ίδιοι. Βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας, υπάρχει σαφής διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων που παρακολούθησαν προγράμματα επιμόρφωσης και των ομάδων που οργάνωσαν αυτά τα προγράμματα (βλ. γραφήματα 7, 8 και 9).

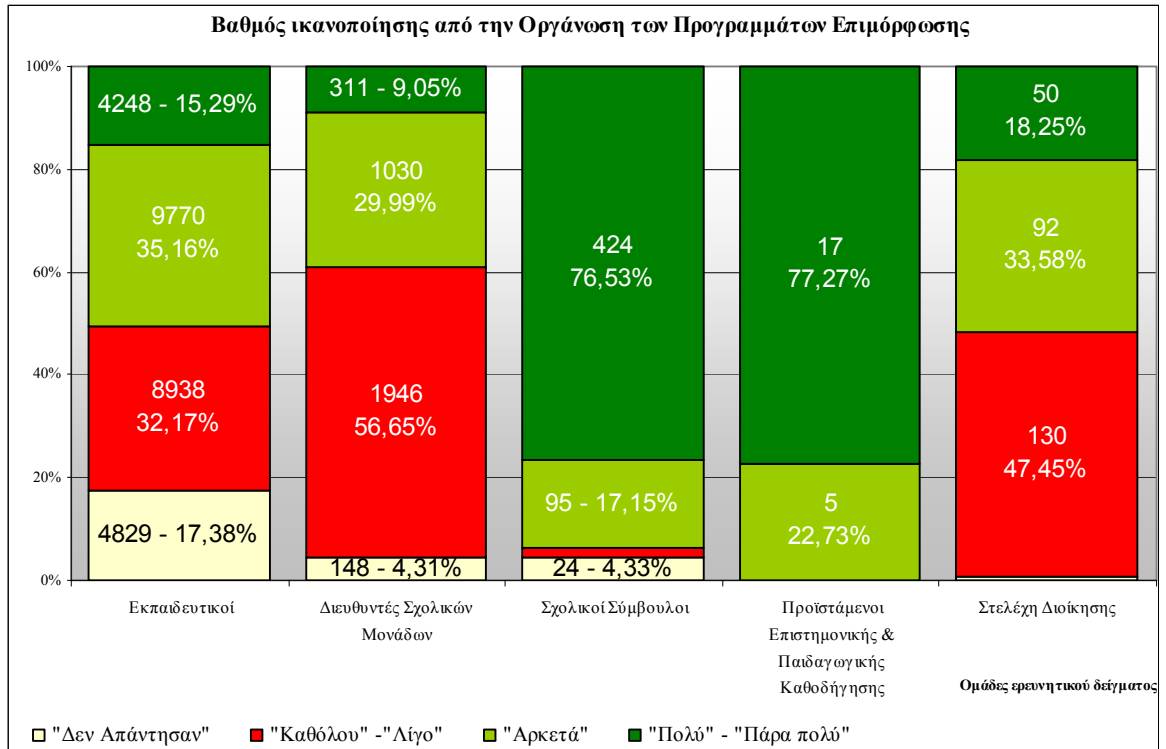
Γράφημα 7: Διαβάθμιση αριθμών και ποσοστών των λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με τον βαθμό ικανοποίησής τους ως προς το Περιεχόμενο των προγραμμάτων επιμόρφωσης που παρακολούθησαν ή οργάνωσαν στο παρελθόν.

Γράφημα 8: Διαβάθμιση αριθμών και ποσοστών των λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με τον βαθμό ικανοποίησής τους ως προς τη Μεθοδολογία των προγραμμάτων επιμόρφωσης που παρακολούθησαν ή οργάνωσαν στο παρελθόν.

Συγκεκριμένα, οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» αξιολογούν τα αντίστοιχα προγράμματα ως «Πολύ» και «Πάρα πολύ» ικανοποιητικά σε ποσοστά μεγαλύτερα του 72% και στους τρεις άξονες αξιολόγησης (Περιεχόμενο, Μεθοδολογία και Οργάνωση). Αντίθετα, οι «Εκπαιδευτικοί», οι «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων» και τα «Στελέχη Διοίκησης» δηλώνουν «Λίγο» ή «Καθόλου» ικανοποιημένοι με ποσοστά από 32% έως 62%. Οι λιγότερο ικανοποιημένοι είναι οι «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων», εκ των οποίων οι περισσότεροι από τους μισούς δηλώνουν «Λίγο» ή «Καθόλου» ικανοποιημένοι και στους τρεις άξονες αξιολόγησης.

Η σύγκριση μεταξύ των τριών αξόνων αξιολόγησης αποτυπώνει μεγαλύτερα ποσοστά ικανοποίησης στην «Οργάνωση» και αντίστοιχα μικρότερα ποσοστά στο «Περιεχόμενο» των επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Γράφημα 9: Διαβάθμιση αριθμών και ποσοτών των λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με τον βαθμό ικανοποίησής τους ως προς την Οργάνωση των προγραμμάτων επιμόρφωσης που παρακολούθησαν ή οργάνωσαν στο παρελθόν.

Τέλος, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να δηλώσουν και άλλες, ειδικότερες παραμέτρους (εκτός των τριών βασικών αξόνων αξιολόγησης που αναπτύχθηκαν παραπάνω). Στον πίνακα 3 σκιαγραφούνται οι παράμετροι που δηλώθηκαν ανά ομάδα συμμετεχόντων (κόκκινη σκιαγράφηση), για τις οποίες οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες δήλωσαν «Καθόλου» ή «Λίγο» ικανοποιημένοι.

Βάσει των αποτελεσμάτων, δηλώθηκαν έξι κύριες παράμετροι. Η βασικότερη, η οποία εντοπίστηκε και στις πέντε ομάδες συμμετεχόντων, αφορά τη «Χρονική διάρκεια - ωράριο διεξαγωγής της επιμόρφωσης», ενώ σε τρεις από τις πέντε ομάδες δηλώνεται και η παράμετρος «Επιμορφωτές».

Παράλληλα, μία παράμετρος δηλώθηκε ξεχωριστά από καθεμιά από τις τέσσερις ομάδες παρακάτω: η «Οργάνωση» από τα «Στελέχη Διοίκησης», η «Σύνδεση Θεωρίας-Πράξης» από τους «Εκπαιδευτικούς», η «Αξιολόγηση της επιμόρφωσης» από τους «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων» και η «Χρηματοδότηση - Οικονομική ενίσχυση» από τους «Σχολικούς Συμβούλους».

Πίνακας 3: Επιλογές των λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με άλλες παραμέτρους οργάνωσης των προγραμμάτων επιμόρφωσης που παρακολούθησαν στο παρελθόν (και δηλώνονται από τους ίδιους) εκφράζοντας «Καθόλου» ή «Λίγη» ικανοποίηση.

	Άλλες Παράμετροι Αξιολόγησης					
	Οργάνωση	Επιμορφωτές	Χρονική Διάρκεια - Ωράριο	Συνάδελφο θεωρίας Πράξης	Αξιολόγηση επιμόρφωσης	Χρηματοδότηση - Οικονομική ενίσχυση
Ομάδα ερευνητικού δείγματος						
Εκπαιδευτικοί						
Διευθυντές Σχολικών Μονάδων						
Σχολικοί Σύμβουλοι						
Προϊστάμενοι Επιστημονικής & Παιδαγωγικής Καθοδήγησης						
Στελέχη Διοίκησης						

Συμπερασματικά ..

Σχετικά με την αξιολόγηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης σε τρεις βασικούς άξονες (Περιεχόμενο, Μεθοδολογία και Οργάνωση), οι ομάδες «Εκπαιδευτικοί», «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων» και «Στελέχη Διοίκησης» αξιολογούν την παρακολούθηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων, ενώ οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» αξιολογούν την οργάνωση από τους ίδιους των αντίστοιχων προγραμμάτων. Βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας, υπάρχει σαφής διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων που παρακολούθησαν προγράμματα επιμόρφωσης και των ομάδων που οργάνωσαν αυτά τα προγράμματα.

Οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» αξιολογούν τα αντίστοιχα προγράμματα «Πολύ» και «Πάρα πολύ» ικανοποιητικά σε ποσοστά μεγαλύτερα του 72% και στους τρεις άξονες αξιολόγησης. Αντίθετα, οι «Εκπαιδευτικοί», οι «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων» και τα «Στελέχη Διοίκησης» δηλώνουν «Λίγο» ή «Καθόλου» ικανοποιημένοι με ποσοστά από 32% έως 62%.

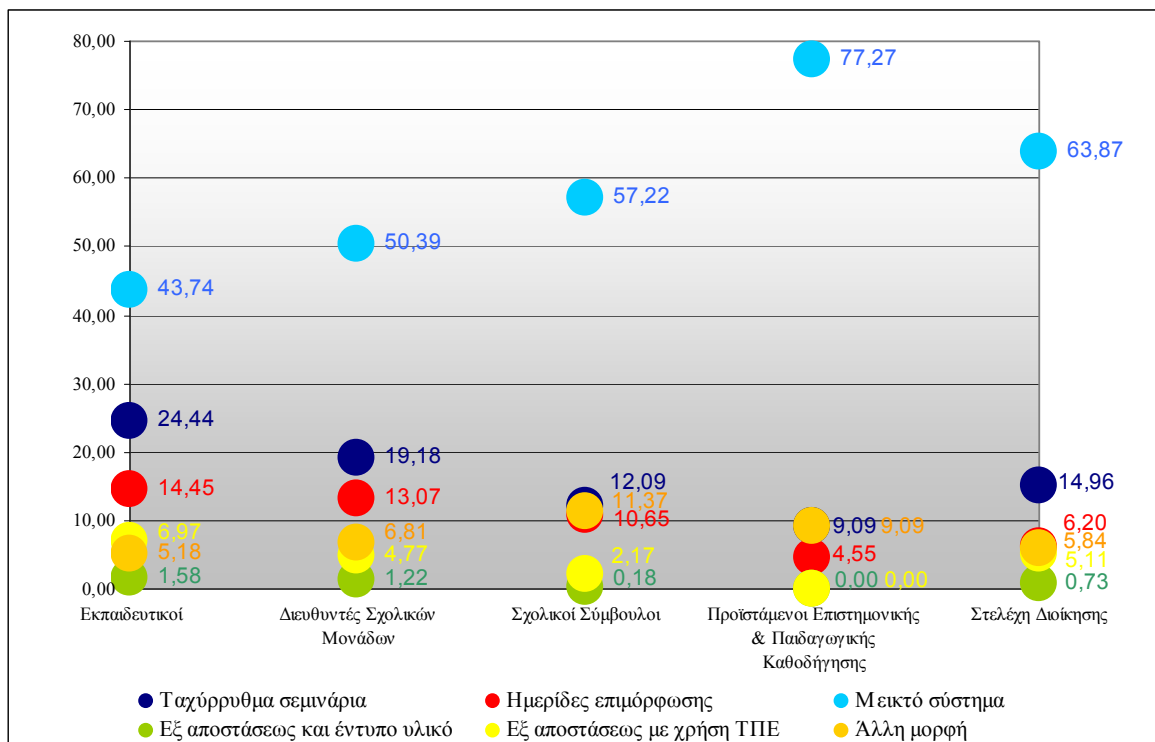
Η σύγκριση μεταξύ των τριών αξόνων αξιολόγησης αποτυπώνει μεγαλύτερα ποσοστά ικανοποίησης στην «Οργάνωση» και αντίστοιχα μικρότερα ποσοστά στο «Περιεχόμενο» των επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Τέλος, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να δηλώσουν και άλλες, ειδικότερες παραμέτρους, για τις οποίες η πλειοψηφία τους δήλωσε «Καθόλου» ή «Λίγο» ικανοποιημένοι. Η βασικότερη, η οποία εντοπίστηκε και στις πέντε ομάδες συμμετεχόντων, αφορά τη «Χρονική διάρκεια - ωράριο διεξαγωγής της επιμόρφωσης», ενώ σε τρεις από τις πέντε ομάδες δηλώνεται και η παράμετρος «Επιμορφωτές».

3.2 Δεύτερο Ερώτημα: Μορφές Επιμόρφωσης

Αναφορικά με την άποψη των λειτουργών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την αποδοτικότερη μορφή επιμόρφωσης, το σύνολο των ομάδων που συμμετείχαν στην έρευνα, με μεγάλη διαφορά από τις υπόλοιπες «μορφές», προτείνει το «Μεικτό σύστημα (Ταχύρρυθμα σεμινάρια και εξ αποστάσεως επιμόρφωση με συμβατικά μέσα και προαιρετική χρήση Νέων Τεχνολογιών)», ενώ ως δεύτερη επιλογή αποτυπώνεται η μεταβλητή «Ταχύρρυθμα σεμινάρια» (βλ. γράφημα 10).

Τα χαμηλότερα ποσοστά από όλες τις ομάδες αποτυπώνονται στην «Εξ αποστάσεως επιμόρφωση» και στις δύο επιλογές της (με χρήση έντυπου υλικού ή με χρήση Νέων Τεχνολογιών).

Γράφημα 10: Ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με τη γνώμη τους ως προς την αποδοτικότερη μορφή επιμόρφωσης.

Σχετικά με τις προτάσεις ως προς την αποδοτικότερη μορφή επιμόρφωσης από τους ίδιους τους συμμετέχοντες, τα αποτελέσματα της ανάλυσης περιεχομένου σκιαγραφούν τρεις βασικούς άξονες επιλογών που συναντάμε σε τέσσερις από τις πέντε ομάδες συμμετεχόντων και είναι: «Μακράς διάρκειας επιμόρφωση (1-2

ετών)», «Σύνδεση Θεωρίας-Πράξης (Βιωματικά σεμινάρια - Δειγματικές διδασκαλίες)» και «Ενδοσχολική επιμόρφωση». Οι βασικές επιλογές για κάθε ομάδα συμμετεχόντων αποτυπώνονται στον πίνακα 4.

Πίνακας 4: Επιλογές των λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με άλλες μορφές επιμόρφωσης που δήλωσαν οι ίδιοι ως αποδοτικές.

	Άλλες Μορφές Επιμόρφωσης				
	Μακράς Διάρκειας (1-2 έτη)	Σύνδεση Θεωρίας-Πράξης	Εντός σχολικού ωραρίου - Εκπαιδευτική άδεια	Ενδοσχολική	Συστηματική - Περιοδική
Ομάδα ερευνητικού δείγματος					
Εκπαιδευτικοί					
Διευθυντές Σχολικών Μονάδων					
Σχολικοί Σύμβουλοι					
Προϊστάμενοι Επιστημονικής & Παιδαγωγικής Καθοδήγησης					
Στελέχη Διοίκησης					

Συμπερασματικά ..

Αναφορικά με την άποψη των λειτουργών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την αποδοτικότερη μορφή επιμόρφωσης, το σύνολο των ομάδων που συμμετείχαν στην έρευνα, με μεγάλη διαφορά από τις υπόλοιπες «μορφές», προτείνει το «Μεικτό σύστημα (Ταχύρρυθμα σεμινάρια και εξ αποστάσεως επιμόρφωση με συμβατικά μέσα και προαιρετική χρήση Νέων Τεχνολογιών)», ενώ ως δεύτερη επιλογή αποτυπώνεται η μεταβλητή «Ταχύρρυθμα σεμινάρια».

Παράλληλα, προτείνονται από τους ίδιους η «Μακράς διάρκειας επιμόρφωση (1-2 ετών)», η «Σύνδεση Θεωρίας-Πράξης», η «Επιμόρφωση εντός σχολικού ωραρίου με εκπαιδευτική άδεια», η «Ενδοσχολική επιμόρφωση» και η «Συστηματική - Περιοδική επιμόρφωση».

3.3 Τρίτο Ερώτημα: Θεματικές ενότητες

Το σημαντικότερο αντικείμενο διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών είναι η επιλογή και αξιολόγηση, ως προς τη σημαντικότητά τους, των θεματικών ενότητων που πρέπει να αναπτυχθούν κατά την εφαρμογή του επιμορφωτικού προγράμματος.

Το γράφημα 11 παρουσιάζει, ανά ομάδα συμμετεχόντων στην έρευνα, τη σειρά προτίμησης και με τα αντίστοιχα ποσοστά (επί του συνόλου της ομάδας στην οποία ανήκουν) τις θεματικές ενότητες που προτείνουν οι συμμετέχοντες ως «Πολύ» και «Πάρα πολύ» σημαντικές για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Την πρώτη θέση καταλαμβάνει σε όλες τις ομάδες η θεματική ενότητα «Διαχείριση προβλημάτων σχολικής τάξης». Στις επόμενες τρεις θέσεις κατάταξης σημαντικότητας εναλλάσσονται οι «Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις», η «Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών» και η «Διδακτική μεθοδολογία κατά γνωστικό αντικείμενο» (εκτός της ομάδας των «Προϊσταμένων Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης», που θεωρούν την «Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών» ως έκτη σημαντικότερη θεματική ενότητα και της ομάδας των «Στελεχών Διοίκησης», που θεωρούν τη «Διδακτική μεθοδολογία κατά γνωστικό αντικείμενο» ως την έβδομη σημαντικότερη θεματική ενότητα).

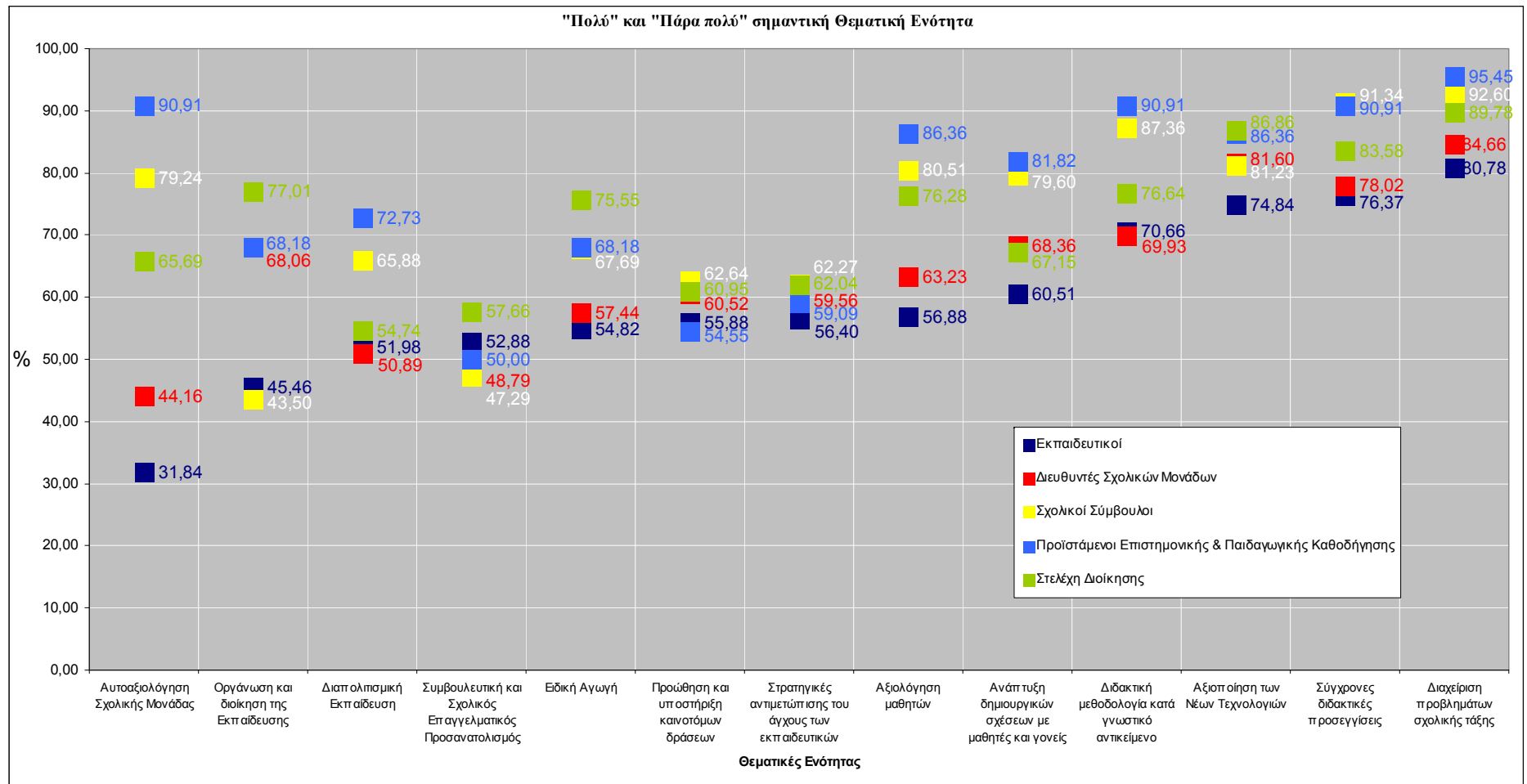
Στην τελευταία θέση των προτιμήσεων των «Εκπαιδευτικών» όπως και των «Διευθυντών Σχολικών Μονάδων» είναι η «Αυτοαξιολόγηση Σχολικών Μονάδων», ενώ στις υπόλοιπες ομάδες αποτυπώνεται στις δύο τελευταίες θέσεις η «Συμβουλευτική και ΣΕΠ».

Μεγάλη διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων εμφανίζει η θεματική ενότητα «Αυτοαξιολόγηση Σχολικών Μονάδων», η οποία στις ομάδες των «Εκπαιδευτικών» και των «Διευθυντών Σχολικών Μονάδων» λαμβάνει ποσοστά κάτω από 45%, ενώ στις υπόλοιπες ομάδες τα ποσοστά αυτά αυξάνονται έως και 90,91%.

Αντίστοιχες διαφοροποιήσεις, σε μικρότερη όμως κλίμακα διαφοράς ποσοστών μεταξύ των ομάδων, παρατηρούμε στις θεματικές ενότητες: «Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης» (διαφορά 33,51%), «Αξιολόγηση μαθητών» (διαφορά 29,48%), «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση» (διαφορά 21,84%), «Ανάπτυξη δημιουργικών σχέσεων με μαθητές και γονείς» (διαφορά 21,31%) και «Ειδική Αγωγή» (διαφορά 20,73%).

Τέλος, ζητήθηκε από τους λειτουργούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης να προτείνουν οι ίδιοι τις θεματικές ενότητες που θα ήθελαν να αναπτυχθούν κατά την εφαρμογή ενός επιμορφωτικού προγράμματος.

Βάσει της ανάλυσης περιεχομένου των απαντήσεων-προτάσεών τους, δηλώθηκαν, κυρίως, εννέα (9) άλλες «Θεματικές ενότητες», οι σημαντικότερες των οποίων είναι: «Ψυχολογία» (από όλες τις ομάδες συμμετεχόντων), «Διοίκηση και Εκπαιδευτική Πολιτική», «Αξιολόγηση», «Αλλοδαποί μαθητές» και «Ευρωπαϊκή διάσταση της Εκπαίδευσης».

Γράφημα 11: Ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με τις «Πολύ» και «Πάρα πολύ» σημαντικές θεματικές ενότητες.

Πίνακας 5: Επιλογές των λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με άλλες σημαντικές θεματικές ενότητες.

	Προτεινόμενες Θεματικές Ενότητες								
	Ψυχολογία	Διοίκηση και Εκπαιδευτική Πολιτική	Συνεργασία Εκπαιδευτικών	Αξιολόγηση	Αλλοδαποί μαθητές	Νέες Τεχνολογίες	Κοινωνιολογία Εκπαίδευσης	Ενδιαφέρουσα-Ευθέρωνη-Κινητρα Εκπαιδευτικών	Ευρωπαϊκή διάσταση της Εκπαίδευσης
Ομάδα ερευνητικού δείγματος									
Εκπαιδευτικοί	■								
Διευθυντές Σχολικών Μονάδων	■	■	■	■					
Σχολικοί Σύμβουλοι	■	■		■		■	■	■	
Προϊστάμενοι Επιστημονικής & Παιδαγωγικής Καθοδήγησης	■				■				■
Στελέχη Διοίκησης	■	■		■	■	■			■

Συμπερασματικά ..

Βάσει των αποτελεσμάτων της συγκριτικής μελέτης ανά ομάδα συμμετεχόντων στην έρευνα, οι θεματικές ενότητες που προτείνουν ως «Πολύ» και «Πάρα πολύ» σημαντικές για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι: η «Διαχείριση προβλημάτων σχολικής τάξης», οι «Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις», η «Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών» και η «Διδακτική μεθοδολογία κατά γνωστικό αντικείμενο».

Στην τελευταία θέση των προτιμήσεων των «Εκπαιδευτικών» όπως και των «Διευθυντών Σχολικών Μονάδων» είναι η «Αυτοαξιολόγηση Σχολικών Μονάδων», ενώ στις υπόλοιπες ομάδες αποτυπώνεται σε μια από τις δύο τελευταίες θέσεις η «Συμβουλευτική και ΣΕΠ».

Μεγάλη διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων (εύρος ποσοστών) εμφανίζει η θεματική ενότητα «Αυτοαξιολόγηση Σχολικών Μονάδων» και σε μικρότερη κλίμακα οι θεματικές ενότητες: «Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης», «Αξιολόγηση μαθητών», «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση», «Ανάπτυξη δημιουργικών σχέσεων με μαθητές και γονείς» και «Ειδική Αγωγή».

Τέλος, βάσει της ανάλυσης περιεχομένου των απαντήσεων-προτάσεων των συμμετεχόντων, δηλώθηκαν, κυρίως, εννέα (9) άλλες «Θεματικές ενότητες», οι σημαντικότερες των οποίων είναι: «Ψυχολογία» (από όλες τις ομάδες συμμετεχόντων), «Διοίκηση και Εκπαιδευτική Πολιτική», «Αξιολόγηση», «Αλλοδαποί μαθητές» και «Ευρωπαϊκή διάσταση της Εκπαίδευσης».

3.4 Τέταρτο Ερώτημα: Κίνητρα συμμετοχής

Οι λειτουργοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που πήραν μέρος στην έρευνα κλήθηκαν να αξιολογήσουν, βάσει πεντάβαθμης ισοδιαστημικής κλίμακας, τη σημαντικότητα κινήτρων, ώστε να συμμετάσχουν οι εκπαιδευτικοί σε ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης. Τα κίνητρα αυτά, κατά την επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων, χωρίστηκαν σε τρεις βασικούς άξονες.

Ο πρώτος άξονας αφορά την επαγγελματική εξέλιξη του εκπαιδευτικού και αποτελείται από τρία κίνητρα: τη «Μοριοδότηση» της επιμόρφωσης, την «Πιστοποίηση» της επιμόρφωσης και την «Οικονομική ενίσχυση του επιμορφωμένου».

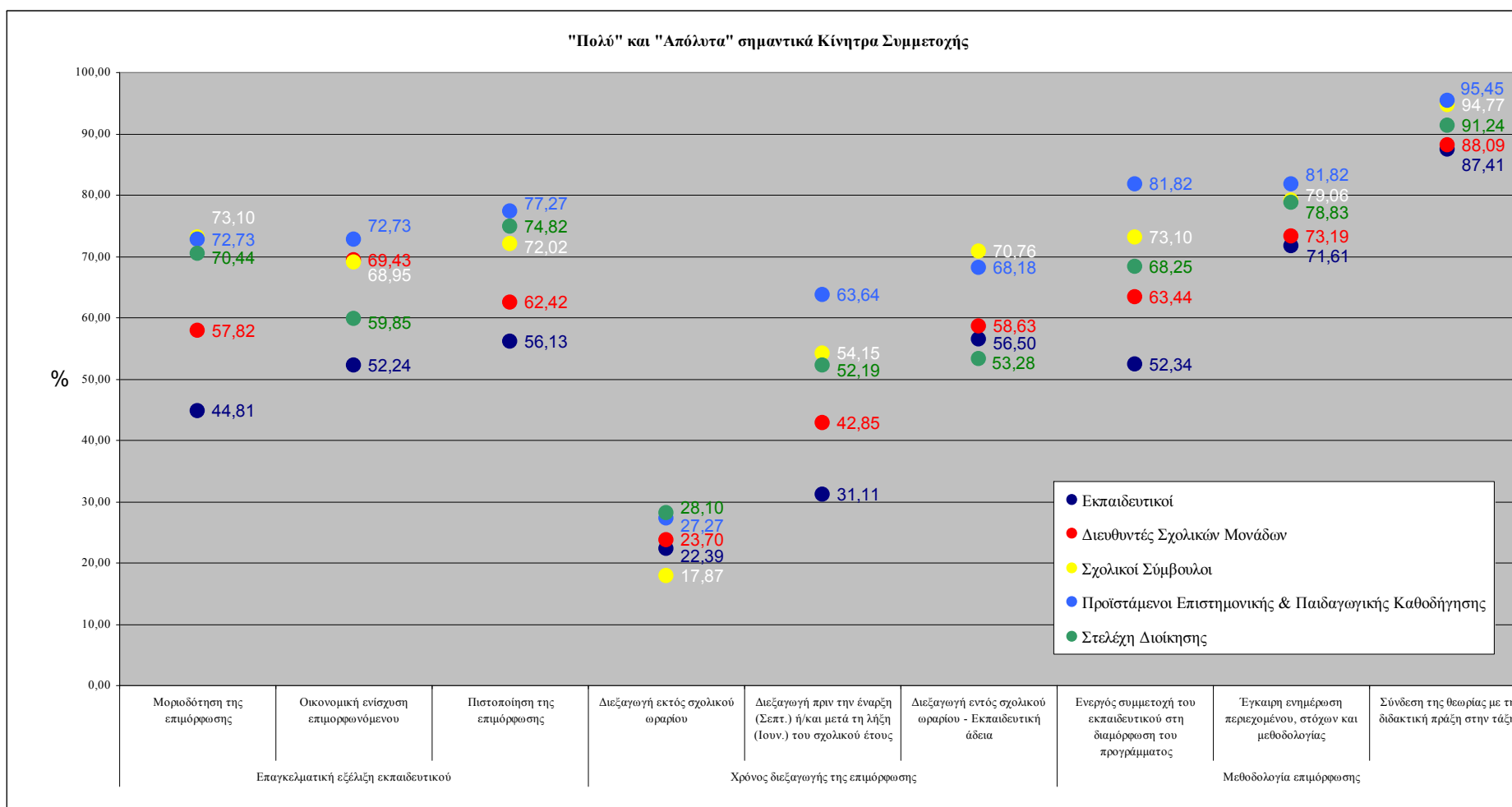
Βάσει των αποτελεσμάτων (βλ. γράφημα 12), το σημαντικότερο κίνητρο συμμετοχής στο πρόγραμμα επιμόρφωσης για τους «Εκπαιδευτικούς», τους «Προϊσταμένους Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» και τα «Στελέχη Διοίκησης» αποτελεί η «Πιστοποίηση της επιμόρφωσης». Για τους «Σχολικούς Συμβούλους» σημαντικότερο κίνητρο είναι η «Μοριοδότηση» της επιμόρφωσης, ενώ για τους «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων» η «Οικονομική ενίσχυση».

Ο δεύτερος άξονας αφορά τη χρονική περίοδο πραγματοποίησης του επιμορφωτικού προγράμματος και αποτελείται από τρία κίνητρα: τη «Διεξαγωγή κατά τις απογευματινές ώρες ή/και Σάββατο-Κυριακή (εκτός σχολικού ωραρίου)», τη «Διεξαγωγή κατά τις πρωινές ώρες με εξασφάλιση εκπαιδευτικής άδειας (εντός σχολικού ωραρίου)» και τη «Διεξαγωγή πριν την έναρξη (Σεπτέμβριος) και μετά τη λήξη (Ιούνιος) του σχολικού έτους».

Βάσει των αποτελεσμάτων, το σημαντικότερο κίνητρο για όλες τις ομάδες συμμετεχόντων, το οποίο σχετίζεται με την περίοδο διεξαγωγής του προγράμματος, είναι η «Διεξαγωγή κατά τις πρωινές ώρες με εξασφάλιση εκπαιδευτικής άδειας (εντός σχολικού ωραρίου)», ενώ πολύ χαμηλά ποσοστά από όλες τις ομάδες λαμβάνει η μεταβλητή «Διεξαγωγή κατά τις απογευματινές ώρες ή/και Σάββατο-Κυριακή (εκτός σχολικού ωραρίου)». Παράλληλα, παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση για την τρίτη μεταβλητή του συγκεκριμένου άξονα («Διεξαγωγή πριν την έναρξη (Σεπτέμβριος) και μετά τη λήξη (Ιούνιος) του σχολικού έτους») με τη διαφορά των αντίστοιχων ποσοστών να υπερβαίνει το 32%.

Ο τρίτος άξονας αφορά βασικούς μεθοδολογικούς προσανατολισμούς και αποτελείται από τρία κίνητρα: τη «Σύνδεση της θεωρίας με τη διδακτική πράξη στην τάξη», την «Ενεργό συμμετοχή του ίδιου του εκπαιδευτικού στη διαμόρφωση του προγράμματος» και την «Έγκαιρη γνώση του περιεχομένου, των στόχων και της μεθοδολογίας».

Βάσει των αποτελεσμάτων, όλα τα κίνητρα σημειώνονται ως σημαντικά από την πλειοψηφία όλων των ομάδων που πήραν μέρος στην έρευνα, με σημαντικότερο τη «Σύνδεση της θεωρίας με τη διδακτική πράξη στην τάξη» (από 87,41% έως 95,45% το άθροισμα των επιλογών «Πολύ» και «Απόλυτα» σημαντικό).

Γράφημα 12: Ποσοστά λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με τα «Πολύ» και «Απόλυτα» σημαντικά κίνητρα συμμετοχής των εκπαιδευτικών στην επιμόρφωση.

Τέλος, ζητήθηκε να προτείνουν οι ίδιοι και άλλα κίνητρα συμμετοχής που θεωρούν σημαντικά. Τα σημαντικότερα (που εντοπίστηκαν τουλάχιστον σε τρεις ομάδες συμμετεχόντων) είναι: «Κατάλληλοι-Εμπειροί Επιμορφωτές» και «Συνεχής και Περιοδική επιμόρφωση».

Πίνακας 6: Επιλογές των λειτουργών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για το Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, σε σχέση με τις επιλογές τους ως προς τα κίνητρα συμμετοχής (που προτείνουν οι ίδιοι) στο επιμορφωτικό πρόγραμμα για τους εκπαιδευτικούς.

	Προτεινόμενα Κίνητρα Συμμετοχής					
	Σύνδεση Θεωρίας-Πράξης	Κατάλληλοι Επιμορφωτές	Επικαιρή Θεματολογία	Καλή Οργάνωση - Συντακτικός	Συνεχής - Περιοδική Επιμόρφωση	Αξιολόγηση Προγράμματος
<i>Ομάδα ερευνητικού δείγματος</i>						
Εκπαιδευτικοί						
Διευθυντές Σχολικών Μονάδων						
Σχολικοί Σύμβουλοι						
Προϊστάμενοι Επιστημονικής & Παιδαγωγικής Καθοδήγησης						
Στελέχη Διοίκησης						

Συμπερασματικά ..

Οι λειτουργοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που πήραν μέρος στην έρευνα κλήθηκαν να αξιολογήσουν βάσει πεντάβαθμης ισοδιαστημικής κλίμακας τη σημαντικότητα κινήτρων, ώστε να συμμετάσχουν οι εκπαιδευτικοί σε ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης.

Βάσει των αποτελεσμάτων, τα σημαντικότερα κίνητρα συμμετοχής στο πρόγραμμα επιμόρφωσης για τους «Εκπαιδευτικούς», τους «Προϊσταμένους Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» και τα «Στελέχη Διοίκησης», αποτελούν η «Πιστοποίηση της επιμόρφωσης», η «Διεξαγωγή κατά τις πρωινές ώρες με εξασφάλιση εκπαιδευτικής άδειας (εντός σχολικού ωραρίου)» και η «Σύνδεση της θεωρίας με τη διδακτική πράξη στην τάξη». Για τους «Σχολικούς Συμβούλους» σημαντικότερο κίνητρο είναι η «Μοριοδότηση» της επιμόρφωσης, ενώ για τους «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων» η «Οικονομική ενίσχυση» και συμφωνούν ως προς τη «Διεξαγωγή κατά τις πρωινές ώρες με εξασφάλιση εκπαιδευτικής άδειας (εντός σχολικού ωραρίου)» και τη «Σύνδεση της θεωρίας με τη διδακτική πράξη στην τάξη».

Τέλος, οι ίδιοι οι λειτουργοί προτείνουν ως σημαντικά κίνητρα συμμετοχής τους «Κατάλληλους-Εμπειρούς Επιμορφωτές» και τη «Συνεχή και Περιοδική επιμόρφωση».

4. Παραγοντική Ανάλυση σημαντικών για την επιμόρφωση «Θεματικών Ενοτήτων» και «Κινήτρων Συμμετοχής»¹

4.1 Γενικά

Οι συγκεκριμένες αναλύσεις έγιναν προκειμένου να ομαδοποιηθούν, κατά κάποιο τρόπο, οι αντιδράσεις των συμμετεχόντων στα ερωτήματα που τους ετέθησαν από τα ερωτηματολόγια. Έτσι, θα καταδειχθούν ευκολότερα οι πιθανές διαφορές μεταξύ των ομάδων, αλλά και θα διευκολυνθούν οι μετέπειτα συνθετότερες αναλύσεις που προβλέπονται.

Οι μεταβλητές (ερωτήσεις) που εισήλθαν στο μοντέλο της Παραγοντικής Ανάλυσης ήταν 9 για την Παραγοντική Ανάλυση κινήτρων και 13 για την Παραγοντική Ανάλυση θεματικών ενοτήτων.

Οι απαντήσεις των ατόμων δόθηκαν στη βάση μιας κλίμακας Likert 5 σημείων που αφορά τον βαθμό συμφωνίας με το περιεχόμενο της κάθε ερώτησης (1=καθόλου, 2=λίγο, 3=αρκετά, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ).

Η μέθοδος της Παραγοντικής ανάλυσης η οποία εφαρμόστηκε είναι η Διερευνητική Παραγοντική Ανάλυση σε Κύριες Συνιστώσες με ορθογώνια περιστροφή (Principal Components Analysis - Varimax) (SPSS, 1998).

Πριν παρουσιασθούν τα συμπεράσματα από την Παραγοντική Ανάλυση σε Κύριες Συνιστώσες, θα γίνει αναφορά σε κάποια κριτήρια που πρέπει να πληρούνται, ώστε να έχουμε με τη μέθοδο αυτή αξιόπιστα αποτελέσματα.

Πρώτο κριτήριο είναι η τιμή του δείκτη που χαρακτηρίζει την καλή προσαρμογή στην Παραγοντική Ανάλυση. Ο δείκτης αυτός, ο οποίος παίρνει τιμές από 0 έως 1, λέγεται μέτρο των Kaiser-Meyer-Olkin (KMO). Σύμφωνα με τον Kaiser (1974), εάν παίρνει τιμές πάνω από 0,90 θεωρείται θαυμάσιος, εάν παίρνει τιμές πάνω από 0,80 μέχρι 0,90 θεωρείται εξαιρετός, εάν παίρνει τιμές πάνω από 0,70 μέχρι 0,80 ικανοποιητικός και εάν παίρνει τιμές πάνω από 0,60 μέχρι 0,70 θεωρείται μέτριος, ενώ τιμές κάτω 0,60 έως 0,50 θεωρούνται άθλιες και τιμές

¹ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Byrne, B.M. (1998). *Structural equation modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS : Basic concepts, applications, and programming*. Mahwah, NJ: L. Erlbaum Associates

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

George, G., & Mallery, P. (2003). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference, 11.0 update (4th ed.)*. Boston: Allyn & Bacon.

Gorsuch, R. L. (1983). *Factor analysis*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum

Kaiser, H.F. (1974). An Index of factorial simplicity. *Psychometrika* 39, 31-36.

SPSS. (1998). *Applications Guide*. Chicago: Marketing Department, SPSS, Inc.

μικρότερες από 0,50 θεωρούνται απαράδεκτες. Δεύτερο κριτήριο είναι ο πίνακας που εμφανίζει τον συσχετισμό ανά δύο όλων των ερωτήσεων να μην είναι διαγώνιος (διαγώνιοι όροι μονάδες και οι υπόλοιποι όροι μηδέν), γιατί στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει καμία συσχέτιση μεταξύ των ερωτήσεων. Για να ελεγχθεί η μηδενική υπόθεση, σύμφωνα με την οποία ο πίνακας συσχέτισης είναι διαγώνιος, δηλαδή δεν υπάρχει καμία συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών, χρησιμοποιείται το τεστ Bartlett. Εάν το επίπεδο σημαντικότητας (sig) είναι αρκούντως μικρό ($<0,05$), τότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και γίνεται δεκτή η εναλλακτική υπόθεση, η οποία δηλώνει ότι υπάρχει συσχέτιση για τουλάχιστον δύο από τις μεταβλητές. Τρίτο κριτήριο είναι το κατάλληλο μέγεθος του δείγματος. Κατά την άποψη του Gorsuch (1983), πρέπει σε κάθε μεταβλητή να αντιστοιχούν τουλάχιστον πέντε άτομα και το ελάχιστο μέγεθος του δείγματος να είναι 200 άτομα.

Κατά την εξέταση των παραπάνω κριτηρίων διαπιστώθηκε ότι ισχύουν πλήρως όλες οι προϋποθέσεις που διασφαλίζουν την εφαρμογή της Παραγοντικής Ανάλυσης σε Κύριες Συνιστώσες σε όλες τις αναλύσεις (κινήτρων και θεματικών ενοτήτων για Εκπαιδευτικούς, Διευθυντές Σχολείων, Σχολικούς Συμβούλους και Στελέχη Εκπαίδευσης).

Αμέσως παρακάτω θα παρουσιασθούν, χωριστά, τα αποτελέσματα της Παραγοντικής Ανάλυσης των σημαντικών για την επιμόρφωση: α) κινήτρων και β) θεματικών ενοτήτων σε κάθε μία από τις ομάδες (Εκπαιδευτικοί, Διευθυντές Σχολείων, Σχολικοί Σύμβουλοι και Στελέχη Εκπαίδευσης).

4.2 Παραγοντική ανάλυση «Θεματικών Ενοτήτων»

4.2α' Εκπαιδευτικοί

Η ανάλυση παραγόντων στο δείγμα των εκπαιδευτικών ($N = 27785$) κατέδειξε τρεις παράγοντες (δείκτης ΚΜΟ = 0,886, Bartlett test < 0,001, Cronbach's $\alpha = 0,83, 0,69$ & $0,63$, αντίστοιχα) που ερμηνεύουν το 55,47% της διακύμανσης. Ο πρώτος παράγοντας είναι όμοιος με τον πρώτο παράγοντα των τριών παρακάτω δειγμάτων (σχέσεις με μαθητές και τις ανάγκες τους). Οι δύο άλλοι παράγοντες μοιράζονται τα θέματα του δεύτερου παράγοντα των αναλύσεων στα δείγματα Διευθυντών και Συμβούλων. Πιο συγκεκριμένα, ο ένας περιλαμβάνει τις ερωτήσεις υπ.αρ. 1-3, ενώ ο άλλος τις ερωτήσεις υπ. αρ. 4-6.

Πίνακας 7. Ιδιοτιμή, ποσοστό διακύμανσης και αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης που ερμηνεύεται από κάθε παράγοντα

Παράγοντες	Ιδιοτιμή	Ποσοστό διακύμανσης	Αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης
1 ^{ος}	4,48	25,33%	25,33%
2 ^{ος}	1,34	15,86%	41,19%
3 ^{ος}	1,05	14,28%	55,47%

Πίνακας 8. Οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα στο δείγμα των Εκπαιδευτικών

Ερωτήσεις	1 ^{ος} Παράγοντας	2 ^{ος} Παράγοντας	3 ^{ος} Παράγοντας
1) Διδακτική ανά αντικείμενο		0,76	
2) Σύγχρονες προσεγγίσεις		0,81	
3) Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών		0,64	
4) Οργάνωση - διοίκηση εκπαίδευσης			0,68
5) Αξιολόγηση μαθητών			0,63
6) Αυτοαξιολόγηση μονάδας			0,79
7) Διαχείριση προβλημάτων	0,57		
8) Καινοτόμες δράσεις	0,59		
9) Επαγγελματικός προσανατολισμός	0,61		
10) Αντιμετώπιση άγχους	0,70		
11) Ειδική αγωγή	0,77		
12) Δημοουργικές σχέσεις	0,70		
13) Διαπολιτισμική εκπαίδευση	0,69		

4.2β' Διευθυντές Σχολικών Μονάδων

Στο δείγμα των Διευθυντών (3425 άτομα) η ανάλυση ανέδειξε την ύπαρξη δύο παραγόντων που ερμήνευαν το 46,95% της διακύμανσης (δείκτης ΚΜΟ = 0,875, Bartlett test < 0,001). Ο πρώτος περιελάμβανε 7 ερωτήσεις (αρ. 7-13, όπως εμφανίζονται στο ερωτηματολόγιο. Cronbach's $\alpha = 0,80$). Ο παράγοντας αυτός αναφέρεται σε θεματικές ενότητες γύρω κυρίως από τις σχέσεις με τους μαθητές

και τις ανάγκες τους (π.χ. Προβλήματα στην τάξη, Συμβουλευτική, Αντιμετώπιση άγχους, Τρόποι ανάπτυξης δημιουργικών σχέσεων, Διαπολιτισμική εκπαίδευση). Ο δεύτερος παράγοντας περιελάμβανε 6 ερωτήσεις (αρ. 1-6, όπως εμφανίζονται στο ερωτηματολόγιο. Cronbach's $\alpha = 0,75$), οι οποίες αναφέρονται σε πιο 'τεχνικές' θεματικές ενότητες (π.χ. Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών και προσεγγίσεων, Αξιολόγηση, Διδακτική μεθοδολογία). Στον Πίνακα 10 παρουσιάζονται οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα.

Πίνακας 9. Ιδιοτιμές και ποσοστά διακύμανσης που ερμηνεύουν οι παράγοντες στο δείγμα των Διευθυντών Σχολείων

Παράγοντες	Ιδιοτιμή	Ποσοστό διακύμανσης	Αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης
1 ^{ος}	4,46	23,66%	23,66%
2 ^{ος}	1,44	23,29%	46,95%

Πίνακας 10. Οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα στο δείγμα των Διευθυντών Σχολείων

Ερωτήσεις	1 ^{ος} Παράγοντας (ανάγκες)	2 ^{ος} Παράγοντας (τεχνικές ενότητες)
1) Διδακτική ανά αντικείμενο		0,69
2) Σύγχρονες προσεγγίσεις		0,71
3) Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών		0,64
4) Οργάνωση – διοίκηση εκπαίδευσης		0,60
5) Αξιολόγηση μαθητών		0,63
6) Αυτοαξιολόγηση μονάδας		0,60
7) Διαχείριση προβλημάτων	0,46	
8) Καινοτόμες δράσεις	0,63	
9) Επαγγελματικός προσανατολισμός	0,59	
10) Αντιμετώπιση άγχους	0,76	
11) Ειδική αγωγή	0,77	
12) Δημιουργικές σχέσεις	0,60	
13) Διαπολιτισμική εκπαίδευση	0,61	

4.2γ' Σχολικοί Σύμβουλοι

Στο δείγμα των Συμβούλων ($N = 554$) η ανάλυση παραγόντων φανέρωσε δύο παράγοντες σχετικά όμοιους με τους παραπάνω (ερμηνεύουν το 46,05% της διακύμανσης, δείκτης KMO = 0,865, Bartlett test < 0,001, Cronbach's $\alpha = 0,84$ & 0,60, αντίστοιχα). Η διαφορά σε σχέση με το δείγμα Διευθυντών έγκειται στο ότι στον πρώτο παράγοντα εντάχθηκε και μια ερώτηση που στο προηγούμενο δείγμα ανήκε στον δεύτερο (η ερώτηση υπ.αρ. 6, 'Αυτοαξιολόγηση σχολικής μονάδας'). Κατά τα άλλα, οι παράγοντες που προέκυψαν από αυτό το δείγμα και το προηγούμενο ήταν όμοιοι (βλ. Πίνακα 12).

Πίνακας 11. Ιδιοτιμές και ποσοστά διακύμανσης που ερμηνεύουν οι παράγοντες στο δείγμα των Σχολικών Συμβούλων

Παράγοντες	Ιδιοτιμή	Ποσοστό διακύμανσης	Αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης
1 ^{ος}	4,59	28,90%	28,90%
2 ^{ος}	1,40	17,15%	46,05%

Πίνακας 12. Οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα στο δείγμα των Σχολικών Συμβούλων

Ερωτήσεις	1 ^{ος} Παράγοντας (ανάγκες)	2 ^{ος} Παράγοντας (τεχνικές ενότητες)
1) Διδακτική ανά αντικείμενο		0,76
2) Σύγχρονες προσεγγίσεις		0,74
3) Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών		0,49
4) Οργάνωση – διοίκηση εκπαίδευσης		0,44
5) Αξιολόγηση μαθητών		0,51
6) Αυτοαξιολόγηση μονάδας	0,55	
7) Διαχείριση προβλημάτων	0,52	
8) Καινοτόμες δράσεις	0,47	
9) Επαγγελματικός προσανατολισμός	0,62	
10) Αντιμετώπιση άγχους	0,72	
11) Ειδική αγωγή	0,75	
12) Δημοιοργικές σχέσεις	0,78	
13) Διαπολιτισμική εκπαίδευση	0,63	

4.3δ' Στελέχη Διοίκησης της Εκπαίδευσης

Στο δείγμα των Στελεχών ($N = 274$) η ανάλυση έδειξε τρεις παράγοντες (δεικτής KMO = 0,867, Bartlett test < 0,001, Cronbach's $\alpha = 0,85, 0,72$ & 0,63, αντίστοιχα) που ερμηνεύουν το 55,75% της διακύμανσης. Ο πρώτος παράγοντας είναι όμοιος του πρώτου παράγοντα των δύο παραπάνω δειγμάτων και ειδικά του δείγματος των Διευθυντών (δηλαδή, θεματικές ενότητες σχετικές κυρίως με τους μαθητές και τις ανάγκες τους). Οι δύο άλλοι παράγοντες μοιράζονται τα θέματα του δεύτερου παράγοντα των δύο προηγούμενων αναλύσεων. Πιο συγκεκριμένα, ο τρίτος περιλαμβάνει τις ερωτήσεις υπ.αρ. 3 και 4 (Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών, Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης). Ο δεύτερος τα λοιπά θέματα (ερωτήσεις υπ.αρ. 1, 2, 5, 6). Στον Πίνακα 14 παρουσιάζονται οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα.

Πίνακας 13. Ιδιοτιμές και ποσοστά διακύμανσης που ερμηνεύουν οι παράγοντες στο δείγμα των Στελεχών Εκπαίδευσης

Παράγοντες	Ιδιοτιμή	Ποσοστό διακύμανσης	Αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης
1 ^{ος}	5,16	23,99%	23,99%
2 ^{ος}	1,48	18,66%	42,65%
3 ^{ος}	1,12	13,10%	55,75%

Πίνακας 14. Οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα στο δείγμα των Στελεχών Εκπαίδευσης

Ερωτήσεις	1 ^{ος} Παράγοντας	2 ^{ος} Παράγοντας	3 ^{ος} Παράγοντας
1) Διδακτική ανά αντικείμενο		0,81	
2) Σύγχρονες προσεγγίσεις		0,81	
3) Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών			0,83
4) Οργάνωση – διοίκηση εκπαιδ.			0,77
5) Αξιολόγηση μαθητών		0,63	
6) Αυτοαξιολόγηση μονάδας		0,51	
7) Διαχείριση προβλημάτων	0,48		
8) Καινοτόμες δράσεις	0,67		
9) Επαγγελματικός προσανατ.	0,68		
10) Αντιμετώπιση άγχους	0,76		
11) Ειδική αγωγή	0,72		
12) Δημοιοργικές σχέσεις	0,76		
13) Διαπολιτισμική εκπαίδευση	0,75		

4.3ε' Επιβεβαιωτική παραγοντική ανάλυση

Προκειμένου, όμως, να υπάρξει συγκρισιμότητα μεταξύ των παραγόντων στα τέσσερα δείγματα, ελέγξαμε κατά πόσο μια λύση των δύο παραγόντων θα μπορούσε να ταιριάζει στα δεδομένα όλων των δειγμάτων. Εξάλλου, η επισκόπηση των παραπάνω αποτελεσμάτων αποκαλύπτει την ύπαρξη δύο βασικών παραγόντων: ο ένας (ενότητες γύρω από τις σχέσεις με τους μαθητές και τις ανάγκες τους) παραμένει σταθερός και στα τέσσερα δείγματα, ενώ ο άλλος ('τεχνικές' θεματικές ενότητες) είναι ο ίδιος στα δύο πρώτα δείγματα και απλά διαχωρίζεται σε δύο στα δύο επόμενα.

Για να ελέγξουμε την υπόθεσή μας περί ύπαρξης δύο βασικών παραγόντων, προβήκαμε σε μια επιβεβαιωτική ανάλυση παραγόντων με τη χρήση του προγράμματος Lisrel 8.3 (Byrne, 1998). Ελέγξαμε την ύπαρξη δύο παραγόντων (ερωτήσεις 1-6 και 7-13, αντίστοιχα) παράλληλα και στα τέσσερα δείγματα (όχι ως ενιαίο δείγμα, αλλά το καθένα διατήρησε την αυτονομία του). Τα αποτελέσματα φαίνονται να επιβεβαιώνουν την υπόθεσή μας, καθώς το προτεινόμενο μοντέλο ταιριάζει στα δεδομένα: RMSEA=0,037, AGFI=0,99, SRMR=0,02, NFI=0,97, NNFI=0,97, CFI=0,97.

Κατά συνέπεια, δύο παράγοντες φαίνονται να αντικατοπτρίζουν καλύτερα τα δεδομένα των απαντήσεων των τεσσάρων δειγμάτων στις ερωτήσεις σχετικά με τις θεματικές ενότητες που θα ήταν σημαντικές σε ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης: α) θεματικές ενότητες επί 'τεχνικών' θεμάτων (ερωτήσεις υπ.αρ. 1-6) και, β) θεματικές ενότητες επί θεμάτων που άπτονται των αναγκών κυρίως των μαθητών (ερωτήσεις υπ.αρ. 7-13).

Παρακάτω παρουσιάζεται ο πίνακας 15 με τους δείκτες εσωτερικής συνέπειας, τους μέσους όρους και τις τυπικές αποκλίσεις των δύο παραγόντων στα τέσσερα δείγματα, καθώς και οι μεταξύ τους συσχετίσεις.

Πίνακας 15. Εσωτερική Συνέπεια (Cronbach's *a*), Μέσοι Όροι (ΜΟ) και Τυπικές Αποκλίσεις (ΤΑ) των δύο Παραγόντων, και οι Μεταξύ τους Συσχετίσεις (Pearson's *r*) σε κάθε Ομάδα Συμμετεχόντων

Ομάδα	Παράγοντας	<i>a</i>	ΜΟ	ΤΑ	Pearson's <i>r</i>
Στελέχη	Τεχνικές ενότητες	0,85	4,17	0,56	0,58**
	Ανάγκες μαθητών	0,74	3,97	0,66	
Σύμβουλοι	Τεχνικές ενότητες	0,81	4,18	0,51	0,60**
	Ανάγκες μαθητών	0,72	3,96	0,62	
Διευθυντές	Τεχνικές ενότητες	0,80	3,93	0,63	0,55**
	Ανάγκες μαθητών	0,75	3,83	0,66	
Εκπαιδευτικοί	Τεχνικές ενότητες	0,83	3,74	0,64	0,57**
	Ανάγκες μαθητών	0,73	3,78	0,71	
Σύνολο δειγμάτων	Τεχνικές ενότητες	0,84	3,76	0,64	0,56**
	Ανάγκες μαθητών	0,76	3,27	0,61	

** $p < 0,001$

4.2στ' Διαφορές μεταξύ των ομάδων

Αξίζει να σημειωθεί ότι μεταξύ των τεσσάρων ομάδων παρατηρήθηκαν ορισμένες διαφορές ως προς τους παραπάνω παράγοντες. Πιο συγκεκριμένα, ως προς τον παράγοντα 'τεχνικές ενότητες', σημειώθηκαν μεγάλα effect sizes (Cohen, 1988) (Cohen's *d*, που προτιμήθηκαν έναντι των απλών στατιστικών κριτηρίων

διαφοράς στους μέσους όρους λόγω των πολύ μεγάλων δειγμάτων) μεταξύ των ομάδων Εκπαιδευτικών αφενός και Στελεχών ($d = .72$) και Συμβούλων ($d = 0,76$), αφετέρου. Μέτριες μάλλον διαφορές παρατηρήθηκαν μεταξύ Στελεχών-Διευθυντών ($d = 0,40$) και Συμβούλων-Διευθυντών ($d = 0,44$), καθώς και μικρές μεταξύ Εκπαιδευτικών-Διευθυντών ($d = 0,30$). Ως προς τον παράγοντα 'ανάγκες μαθητών', διαπιστώθηκε μία μόνο μικρού ως μετρίου μεγέθους διαφορά μεταξύ Στελεχών και Εκπαιδευτικών ($d = 0,35$). Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις ο δείκτης d ήταν μικρότερος του 0,28 (βλ. Πίνακα 16). Όπως έχει ήδη αναφερθεί σύμφωνα με τον Cohen (1988) effect size 0,2 θεωρείται μικρό, 0,5 θεωρείται μέτριο και 0,8 θεωρείται μεγάλο.

Πίνακας 16. Δείκτες Cohen's d που αντιστοιχούν σε διαφορές ανά δύο των τεσσάρων ομάδων σε σχέση με τους δύο παράγοντες

Διαφορές ομάδων	Παράγοντες	
	Ανάγκες	Τεχνικές ενότητες
Διευθυντές / Σύμβουλοι	0,20	0,44
Διευθυντές / Στελέχη	0,21	0,40
Διευθυντές / Εκπαιδευτικοί	0,07	0,30
Σύμβουλοι / Στελέχη	0,02	0,02
Σύμβουλοι / Εκπαιδευτικοί	0,27	0,76
Στελέχη / Εκπαιδευτικοί	0,35	0,72

Συμπερασματικά ..

Δύο παράγοντες ερμηνεύουν πληρέστερα τα δεδομένα των απαντήσεων των τεσσάρων δειγμάτων στις ερωτήσεις σχετικά με τις θεματικές ενότητες που θα ήταν σημαντικές σε ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης. Οι παράγοντες αυτοί είναι: α) θεματικές ενότητες επί 'τεχνικών' θεμάτων (ερωτήσεις υπ.αρ. 1-6) και, β) θεματικές ενότητες επί θεμάτων που άπτονται των αναγκών κυρίως των μαθητών (ερωτήσεις υπ.αρ. 7-13).

Οι αντιλήψεις των τεσσάρων ομάδων για τη σημαντικότητα των εννοιών που αφορούν τους μαθητές και τις ανάγκες τους δε διαφέρουν ουσιαστικά (κυμαίνονται μεταξύ του 'Αρκετά' και 'Πολύ σημαντικές'). Όσον αφορά τη σημαντικότητα των πιο 'τεχνικών' εννοιών, υπάρχουν μεγαλύτερες διαφορές: τα Στελέχη και οι Σύμβουλοι αποδίδουν μεγαλύτερη σημαντικότητα ('Πολύ' ως 'Πάρα πολύ σημαντικές' ενότητες), ακολουθούν οι Διευθυντές (αξιολογούν τις ενότητες αυτές από 'Αρκετά' έως 'Πολύ σημαντικές'), ενώ έπονται οι Εκπαιδευτικοί. Η διαφορά μεταξύ Εκπαιδευτικών και Στελεχών/Συμβούλων είναι η μεγαλύτερη. Παρά τούτο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι και οι Εκπαιδευτικοί αξιολογούν τις ενότητες αυτές ως 'Αρκετά σημαντικές', τουλάχιστον. Τέλος, οι ομάδες των Συμβούλων, Στελεχών και Διευθυντών αξιολογούν ως ελαφρά (και μόνον) σημαντικότερες τις 'τεχνικές' ενότητες. Οι Εκπαιδευτικοί αξιολογούν τις δύο ομάδες εννοιών σχεδόν κατά τον ίδιο τρόπο.

4.3 Παραγοντική Ανάλυση «Κινήτρων Συμμετοχής»

4.3α' Εκπαιδευτικοί

Στο δείγμα των εκπαιδευτικών (27.785 άτομα) η ανάλυση ανέδειξε την ύπαρξη τριών παραγόντων με ιδιοτιμή μεγαλύτερη της μονάδας (πίνακας 17) που ερμήνευαν το 63,647 % της διασποράς (διακύμανσης) (δείκτης ΚΜΟ = 0,726, Bartlett test < 0,001, Cronbach's α = 0,82, 0,64 και 0,55 αντίστοιχα).

Πίνακας 17. Ιδιοτιμή, ποσοστό διακύμανσης και αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης που ερμηνεύεται από κάθε παράγοντα

Παράγοντες	Ιδιοτιμή	Ποσοστό διακύμανσης	Αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης
1 ^{ος}	2,321	25,794	25,794
2 ^{ος}	1,960	21,780	45,574
3 ^{ος}	1,447	16,073	63,647

Αμέσως παρακάτω (πίνακας 18) παρουσιάζονται οι σημαντικές παραγοντικές φορτίσεις (>0,30) που αντιστοιχούν στον κάθε παράγοντα.

Πίνακας 18. Οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα στο δείγμα των Εκπαιδευτικών

Ερωτήσεις	1 ^{ος} Παράγοντας	2 ^{ος} Παράγοντας	3 ^{ος} Παράγοντας
1) Μοριοδότηση	0,885		
2) Πιστοποίηση	0,850		
3) Οικονομική ενίσχυση	0,782		
4) Απόγευμα εκτός ωραρίου			0,798
5) Πρωί με εκπαιδευτική άδεια	0,365	0,328	-0,560
6) Σεπτέμβριος και Ιούνιος		0,349	0,635
7) Έγκαιρη ενημέρωση		0,795	
8) Σύνδεση θεωρίας και πράξης		0,785	
9) Ενεργός συμμετοχή στο πρόγραμμα		0,652	

Ο πρώτος παράγοντας (Ερωτήσεις 1,2,3) αφορά τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών να αποκτήσουν μέσω του προγράμματος επιμόρφωσης συγκεκριμένα, κυρίως υπηρεσιακής (μοριοδότηση, πιστοποίηση) και οικονομικής μορφής, οφέλη. Επομένως, ο πρώτος παράγοντας συνδέεται κυρίως με την υπηρεσιακή εξέλιξη και τα οικονομικά οφέλη των Εκπαιδευτικών.

Ο δεύτερος παράγοντας (Ερωτήσεις 7,8,9) συνδέεται κυρίως με την ενεργητική συμμετοχή των επιμορφωμένων και την άμεση εφαρμογή και σύνδεση της επιμόρφωσης με τη σχολική τάξη. Επομένως, η έμφαση δίνεται στον τρόπο διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων. Στον παράγοντα αυτόν συμπεριλαμβάνεται και το αίτημα των Εκπαιδευτικών για έγκαιρη ενημέρωση (προφανώς για το σύνολο των παραμέτρων που συνδέονται με την επιμόρφωση -

χρονικό διάστημα, περιεχόμενο, τρόπος διεξαγωγής, κτιριακές και τεχνολογικές συνθήκες κτλ.).

Ο τρίτος παράγοντας (Ερωτήσεις 4,5,6) αναφέρεται στον πλέον ενδεδειγμένο χρόνο διεξαγωγής του προγράμματος. Ο παράγοντας αυτός εκφράζει την αντίθεση μεταξύ των Εκπαιδευτικών που προτιμούν τα επιμορφωτικά προγράμματα να διεξάγονται τον Σεπτέμβριο και Ιούνιο, εκτός ωραρίου, τις απογευματινές ώρες και αυτών που επιθυμούν η διεξαγωγή των επιμορφωτικών προγραμμάτων να πραγματοποιείται τις πρωινές ώρες σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας.

Η ερώτηση 5 που αφορά τη διεξαγωγή των επιμορφωτικών προγραμμάτων τις πρωινές ώρες σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας φορτίζει περίπου ίδια στον 1^ο και στο 2^ο παράγοντα και έχει αρνητικό φορτίο στον 3^ο παράγοντα (σε απόλυτη τιμή μεγαλύτερο από τα φορτία που έχει στους δύο πρώτους παράγοντες). Επομένως, η ερώτηση αυτή δεν είναι δυνατό να συνδεθεί με πολύ ξεκάθαρο τρόπο με τον τρίτο παράγοντα.

4.3β' Διευθυντές Σχολικών Μονάδων

Στο δείγμα των Διευθυντών Σχολείων (3.435 άτομα) η ανάλυση ανέδειξε την ύπαρξη τριών παραγόντων με ιδιοτιμή μεγαλύτερη της μονάδας (πίνακας 3) που ερμήνευαν το 61,040% της διασποράς (διακύμανσης) (δείκτης ΚΜΟ = 0,712, Bartlett test < 0,001, Cronbach's α = 0,74, 0,67 και 0,48 αντίστοιχα).

Πίνακας 19. Ιδιοτιμή, ποσοστό διακύμανσης και αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης που ερμηνεύεται από κάθε παράγοντα

Παράγοντες	Ιδιοτιμή	Ποσοστό διακύμανσης	Αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης
1 ^{ος}	2,081	23,126	23,126
2 ^{ος}	2,012	22,350	47,476
3 ^{ος}	1,401	15,564	61,040

Αμέσως παρακάτω (πίνακας 20) παρουσιάζονται οι σημαντικές παραγοντικές φορτίσεις (>0,30) που αντιστοιχούν στον κάθε παράγοντα.

Πίνακας 20. Οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα στο δείγμα των Διευθυντών Σχολείων

Ερωτήσεις	1 ^{ος} Παράγοντας	2 ^{ος} Παράγοντας	3 ^{ος} Παράγοντας
1) Μοριοδότηση	0,874		
2) Πιστοποίηση	0,825		
3) Οικονομική ενίσχυση	0,687		
4) Απόγευμα εκτός ωραρίου			0,725
5) Πρωί με εκπαιδευτική άδεια			-0,688
6) Σεπτέμβριος και Ιούνιος		0,387	0,538
7) Έγκαιρη ενημέρωση		0,795	
8) Σύνδεση θεωρίας και πράξης		0,754	
9) Ενεργός συμμετοχή στο πρόγραμμα		0,716	

Σύμφωνα με τον πίνακα 20, οι παράγοντες που ομαδοποιούν τις απόψεις των Διευθυντών σχολείων για τα κίνητρα επιμόρφωσης είναι ακριβώς ίδιοι και με την ίδια σειρά σπουδαιότητας με τους παράγοντες που προέκυψαν από την ανάλυση των εκπαιδευτικών.

Παρατήρηση: Ο τρίτος παράγοντας που ανιχνεύθηκε στους Εκπαιδευτικούς και τους Διευθυντές σχολείων, ο οποίος αναφέρεται στον πλέον ενδεδειγμένο χρόνο διεξαγωγής του προγράμματος εμφανίζει χαμηλό συντελεστή αξιοπιστίας (0,55 στους εκπαιδευτικούς και 0,48 στους Διευθυντές σχολείων). Οι παραπάνω τιμές συνιστούν φτώχη έως μη αποδεκτή αξιοπιστία (George & Mallery, 2003).

4.3γ' Σχολικοί Σύμβουλοι

Στο δείγμα των Σχολικών Συμβούλων (554 άτομα) η ανάλυση ανέδειξε την ύπαρξη τριών παραγόντων με ιδιοτιμή μεγαλύτερη της μονάδας (πίνακας 21) που ερμήνευαν το 63,647% της διασποράς (διακύμανσης) (δείκτης ΚΜΟ = 0,703, Bartlett test < 0,001, Cronbach's α = 0,61, 0,60 και -0,50 αντίστοιχα).

Πίνακας 21. Ιδιοτιμή, ποσοστό διακύμανσης και αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης που ερμηνεύεται από κάθε παράγοντα

Παράγοντες	Ιδιοτιμή	Ποσοστό διακύμανσης	Αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης
1 ^{ος}	2,321	25,794	25,794
2 ^{ος}	1,960	21,780	45,574
3 ^{ος}	1,447	16,073	63,647

Αμέσως παρακάτω (πίνακας 22) παρουσιάζονται οι σημαντικές παραγοντικές φορτίσεις (>0,30) που αντιστοιχούν στον κάθε παράγοντα.

Πίνακας 22. Οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα στο δείγμα των Σχολικών Συμβούλων

Ερωτήσεις	1 ^{ος}	2 ^{ος}	3 ^{ος}
	Παράγοντας	Παράγοντας	Παράγοντας
1) Μοριοδότηση		0,830	
2) Πιστοποίηση		0,708	
3) Οικονομική ενίσχυση		0,645	
4) Απόγευμα εκτός ωραρίου			-0,694
5) Πρωί με εκπαιδευτική άδεια			0,780
6) Σεπτέμβριος και Ιούνιος	0,625		
7) Έγκαιρη ενημέρωση	0,784		
8) Σύνδεση θεωρίας και πράξης	0,706		
9) Ενεργός συμμετοχή στο πρόγραμμα	0,615		

Η ανάλυση των δεδομένων που αφορούν τους Σχολικούς Συμβούλους έχει ορισμένες διαφορές από τις αντίστοιχες που αφορούν τους Εκπαιδευτικούς της τάξης και τους Διευθυντές Σχολείων. Στην ανάλυση αυτή πρώτος παράγοντας, άρα και πλέον σημαντικός, αναδείχθηκε ο τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων (Ερωτήσεις 6,7,8,9), ο οποίος συνδέεται, όπως και στις προηγούμενες αναλύσεις, με την ενεργητική συμμετοχή των επιμορφωμένων

και την άμεση εφαρμογή και σύνδεση της επιμόρφωσης με τη σχολική τάξη. Στις προηγούμενες αναλύσεις (Εκπαιδευτικοί της τάξης και Διευθυντές Σχολείων) ο παράγοντας αυτός αναδείχθηκε δεύτερος κατά σειρά σπουδαιότητας. Ακόμη, με τον ίδιο παράγοντα συνδέεται και η ερώτηση που αφορά την άποψη των Σχολικών Συμβούλων περί διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων τους μήνες Σεπτέμβριο και Ιούνιο.

Οι παράγοντες εδώ ουσιαστικά είναι μόνο δύο, διότι ο 3^{ος} παράγοντας, που αφορά τον χρόνο διεξαγωγής του προγράμματος, περιέχει μόνο δύο ερωτήσεις (4 και 5) με αντίθετο πρόσημο και παρουσιάζει χαμηλό δείκτη αξιοπιστίας (0,50), ο οποίος σύμφωνα με τους, George & Mallery (2003) συνιστά μη αποδεκτή αξιοπιστία.

4.3δ' Στελέχη Διοίκησης της Εκπαίδευσης

Στο δείγμα των Στελεχών Εκπαίδευσης (274 άτομα) η ανάλυση ανέδειξε την ύπαρξη τριών παραγόντων με ιδιοτιμή μεγαλύτερη της μονάδας (πίνακας 23) που ερμήνευαν το 62,504% της διασποράς (διακύμανσης) (δείκτης KMO = 0,731, Bartlett test < 0,001, Cronbach's α = 0,66, 0,67 και -0,30 αντίστοιχα).

Πίνακας 23. Ιδιοτιμή, ποσοστό διακύμανσης και αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης που ερμηνεύεται από κάθε παράγοντα

Παράγοντες	Ιδιοτιμή	Ποσοστό διακύμανσης	Αθροιστικό ποσοστό διακύμανσης
1 ^{ος}	2,283	25,366	25,366
2 ^{ος}	1,990	22,110	47,476
3 ^{ος}	1,352	15,028	62,504

Αμέσως παρακάτω (πίνακας 24) παρουσιάζονται οι σημαντικές παραγοντικές φορτίσεις (>0,30) που αντιστοιχούν στον κάθε παράγοντα.

Πίνακας 24. Οι φορτίσεις των ερωτήσεων ανά παράγοντα στο δείγμα των Στελεχών Εκπαίδευσης

Ερωτήσεις	1 ^{ος} Παράγοντας	2 ^{ος} Παράγοντας	3 ^{ος} Παράγοντας
1) Μοριοδότηση		0,869	
2) Πιλοποίηση		0,832	
3) Οικονομική ενίσχυση		0,566	0,497
4) Απώγεια εκτός ωραρίου	0,379		-0,526
5) Προί με εκπαιδευτική άδεια			0,818
6) Σεπτέμβριος και Ιούνιος	0,734		
7) Εγκαιρή ενημέρωση	0,717		
8) Σύνδεση θεωρίας και πράξης	0,726		
9) Ενεργός συμμετοχή στο πρόγραμμα	0,682		

Τα αποτελέσματα της παραγοντικής ανάλυσης που αφορά τα Στελέχη Εκπαίδευσης είναι ακριβώς ίδια με τα αντίστοιχα των Σχολικών Συμβούλων. Πιο συγκεκριμένα, ανιχνεύθηκαν μόνο δύο βασικοί παράγοντες, εκ των οποίων πρώτος άρα και πλέον σημαντικός, αναδείχθηκε ο τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων, ο οποίος συνδέεται, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, με την ενεργητική συμμετοχή των επιμορφωνόμενων και την

άμεση εφαρμογή και σύνδεση της επιμόρφωσης με τη σχολική τάξη (Ερωτήσεις 6,7,8,9). Επίσης, με τον πρώτο παράγοντα συνδέεται και η ερώτηση που αφορά την άποψη των Στελεχών περί διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων τους μήνες Σεπτέμβριο και Ιούνιο. Ο 3^{ος} παράγοντας, που αφορά τον χρόνο διεξαγωγής του προγράμματος (Ερωτήσεις 4 και 5), όπως και το δείγμα των Σχολικών Συμβούλων, παρουσιάζει πολύ χαμηλό δείκτη αξιοπιστίας και περιέχει δύο μόνο ερωτήσεις με αντίθετο πρόσημο, επομένως δε θα ληφθεί υπόψη.

4.3ε' Επιβεβαιωτική Παραγοντική Ανάλυση

Υπέρ της χρήσης του μοντέλου των 2 παραγόντων συνηγορούν και τα παρακάτω αποτελέσματα που προέκυψαν από την επιβεβαιωτική ανάλυση παραγόντων με το πρόγραμμα LISREL (Byrne, (1998) για κάθε ομάδα χωριστά, τα οποία επιβεβαιώνουν την υπόθεση του μοντέλου των 2 παραγόντων:

Adjusted goodness-of-fit index (AGFI) > 0,95

Root mean square error of approximation (RMSEA) <0,05

Normed fit index (NFI) >0,95

Comparative fit index (CFI) > 0,95

Παρακάτω παρατίθεται ο πίνακας 25 που περιέχει τους δείκτες εσωτερικής συνέπειας, τους μέσους όρους, τις τυπικές αποκλίσεις και τους δείκτες συσχέτισης των δύο πρώτων παραγόντων για κάθε ομάδα. Στις 4 ομάδες συμπεριλήφθηκαν μόνο οι 2 πρώτοι παράγοντες (βασικότεροι).

Πίνακας 25. Εσωτερική Συνέπεια (Cronbach's α), Μέσοι Όροι (ΜΟ), Τυπικές Αποκλίσεις (ΤΑ) των δύο πρώτων παραγόντων και οι μεταξύ τους συσχετίσεις (Pearson's r) σε κάθε Ομάδα Συμμετεχόντων

Ομάδα	Παράγοντες	α	ΜΟ	ΤΑ	Pearson's r
Στελέχη	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,66	4,09	0,71	0,341**
	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	0,67	3,63	0,83	
Σύμβουλοι	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,61	4,20	0,66	0,290**
	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	0,60	4,03	0,77	
Διευθυντές	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	0,74	3,9	0,93	0,311**
	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,67	4,2	0,70	
Εκπαιδευτικοί	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	0,82	3,60	1,16	0,287**
	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,64	4,14	0,75	
Σύνολο δειγμάτων	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	0,80	3,64	1,12	0,290**
	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,64	4,15	0,74	

** $p < 0,001$

4.3οτ' Διαφορές μεταξύ των Ομάδων

Οι διαφορές μεταξύ των ομάδων (πίνακας 26) σε σχέση με τους δύο παράγοντες υπολογίστηκαν με τη χρήση του δείκτη Cohen's *d* που αναφέρεται στο μέγεθος της επίδρασης (effect size).

Πίνακας 26. Δείκτες Cohen's *d* που αντιστοιχούν σε διαφορές ανά δύο των τεσσάρων ομάδων σε σχέση με τους δύο παράγοντες

Ομάδες (Διαφορές)	Παράγοντες	Cohen's <i>d</i>
Εκπαιδευτικοί / Διευθυντές	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,08
	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	-0,28
Εκπαιδευτικοί / Σχ. Σύμβουλοι	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	-0,08
	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	-0,43
Εκπαιδευτικοί / Στελέχη	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,07
	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	-0,03
Διευθυντές / Σχ. Σύμβουλοι	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,00
	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	-0,15
Διευθυντές / Στελέχη	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,16
	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	0,31
Σχ. Σύμβουλοι / Στελέχη	Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων	0,16
	Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη	0,50

Σύμφωνα με τον Cohen (1988) effect size 0,2 θεωρείται μικρό, 0,5 θεωρείται μέτριο και 0,8 θεωρείται μεγάλο.

Ως προς τον παράγοντα «Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη» οι διαφορές που εμφανίζονται είναι: Μέτριες μεταξύ Εκπαιδευτικών και Διευθυντών και Εκπαιδευτικών και Σχ. Συμβούλων καθώς και μεταξύ Διευθυντών και Στελεχών και Σχ. Συμβούλων και Στελεχών. Μικρές μεταξύ Εκπαιδευτικών και Στελεχών και μεταξύ Διευθυντών και Σχ. Συμβούλων

Ως προς τον παράγοντα «Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων» όλες οι διαφορές που εμφανίζονται είναι μικρές.

Επομένως, οι απόψεις και των τεσσάρων ομάδων διαφέρουν από λίγο έως μέτρια ως προς τη σημαντικότητα του παράγοντα «Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη», ενώ ως προς τη σημαντικότητα του παράγοντα «Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων» οι διαφορές είναι μικρές. Σε κάθε περίπτωση τα κίνητρα που συνδέονται με τους δύο ως άνω παράγοντες θεωρούνται από αρκετά έως πολύ σημαντικά.

4.3ζ' Περιγραφική ανάλυση των ερωτήσεων που συγκροτούν τους παράγοντες

Αμέσως παρακάτω (πίνακες 27 και 28) θα παρουσιασθούν τα ποσοστά συμφωνίας (πολύ έως απόλυτα) κάθε ομάδας σε σχέση με καθεμιά από τις ερωτήσεις που συγκροτούν τους δύο βασικούς παράγοντες. Στη συμφωνία δεν περιλαμβάνεται το τρίτο σημείο της κλίμακας Likert, βάσει της οποίας δόθηκαν οι απαντήσεις των ατόμων του δείγματος (1=καθόλου, 2=λίγο, 3=αρκετά, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ), που αφορά την αρκετή συμφωνία. Ο λόγος είναι ότι το μεσαίο σημείο μιας κλίμακας είναι δυνατό να συνδέεται και με ουδέτερες απόψεις.

Πίνακας 27: Ποσοστά συμφωνίας % (πολύ έως απόλυτα) Εκπαιδευτικών και Διευθυντών Σχολείων σε σχέση με κάθε μια από τις ερωτήσεις που συγκροτούν τους δύο βασικούς παράγοντες

Ερωτήσεις	Εκπαιδευτικοί	Διευθυντές Σχολείων
1^{ος} Παράγοντας		
1) Μοριοδότηση	45	58
2) Πιστοποίηση	56	84
3) Οικονομική ενίσχυση	53	70
2^{ος} Παράγοντας		
6) Σεπτέμβριος και Ιούνιος		
7) Έγκαιρη ενημέρωση	72	73
8) Σύνδεση θεωρίας και πράξης	88	89
9) Ενεργός συμμετοχή στο πρόγραμμα	52	63

Από τον παραπάνω πίνακα (πίνακας 27) παρατηρούμε ότι όσον αφορά τον 1^ο παράγοντα τα ποσοστά συμφωνίας των Διευθυντών Σχολείων είναι αρκετά μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα των Εκπαιδευτικών, ενώ ως προς τον 2^ο παράγοντα δεν υπάρχουν ιδιαίτερες διαφορές.

Πίνακας 28: Ποσοστά συμφωνίας % (πολύ έως απόλυτα) Σχολικών Συμβούλων και Στελεχών Εκπαίδευσης σε σχέση με κάθε μια από τις ερωτήσεις που συγκροτούν τους δύο βασικούς παράγοντες

Ερωτήσεις	Σχολικοί Σύμβουλοι	Στελέχη Εκπαίδευσης
1^{ος} Παράγοντας		
6) Σεπτέμβριος και Ιούνιος	54	62
7) Έγκαιρη ενημέρωση	79	79
8) Σύνδεση θεωρίας και πράξης	95	91
9) Ενεργός συμμετοχή στο πρόγραμμα	73	78
2^{ος} Παράγοντας		
1) Μοριοδότηση	73	71
2) Πιστοποίηση	72	75
3) Οικονομική ενίσχυση	69	59

Από τον παραπάνω πίνακα (πίνακας 28) παρατηρούμε ότι δεν υπάρχουν ιδιαίτερες διαφορές ως προς τα ποσοστά συμφωνίας και στους 2 παράγοντες μεταξύ Σχολικών Συμβούλων και Στελεχών Εκπαίδευσης.

Παρατήρηση: Ορισμένες από τις ερωτήσεις που ανήκουν στον 2^ο παράγοντα είτε στον πίνακα 11 είτε στον πίνακα 28 παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά συμφωνίας σε σχέση με ερωτήσεις που ανήκουν στον 1^ο παράγοντα. Η αξιολόγηση όμως της σειράς σπουδαιότητας του κάθε παράγοντα εξαρτάται κυρίως από τις υψηλές συσχετίσεις των ερωτήσεων που τον συγκροτούν και το ποσοστό της διακόμανσης το οποίο ερμηνεύει και όχι από τα ποσοστά των επί μέρους ερωτήσεων.

Συμπερασματικά ..

Και στις τέσσερες αναλύσεις εμφανίσθηκε αρκετά όμοια δομή. Ως βασικοί παράγοντες και στις τέσσερες υπό μελέτη ομάδες αναδείχθηκαν οι εξής δύο:

- Η Υπηρεσιακή εξέλιξη και τα οικονομικά οφέλη.
- Ο Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων (ενεργητική συμμετοχή των επιμορφωμένων και άμεση εφαρμογή και σύνδεση της επιμόρφωσης με την σχολική τάξη).

Επιπρόσθετα, οι Σχολικοί Σύμβουλοι και τα Στελέχη Εκπαίδευσης συμπεριέλαβαν στον πρώτο παράγοντα και την ερώτηση που αφορά την άποψή τους περί διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων τους μήνες Σεπτέμβριο και Ιούνιο.

Η πιο σημαντική διαφορά μεταξύ των τεσσάρων ομάδων κυρίως έγκειται στη σειρά σπουδαιότητας των δύο πρώτων παραγόντων. Οι Εκπαιδευτικοί και οι Διευθυντές σχολείων θεώρησαν ως σημαντικότερο τον παράγοντα που αφορά την Υπηρεσιακή εξέλιξη και τα οικονομικά οφέλη, ενώ οι Σχολικοί Σύμβουλοι και τα Στελέχη Εκπαίδευσης θεώρησαν ως σημαντικότερο τον παράγοντα που αφορά τον Τρόπο διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Μια πιθανή ερμηνεία του παραπάνω ευρήματος, η οποία αναμένεται να ελεγχθεί μέσω των ποιοτικών (ανοικτών) ερωτήσεων και των συνεντεύξεων είναι η εξής: οι Σχολικοί Σύμβουλοι και τα Στελέχη Εκπαίδευσης έχουν ήδη διαγράψει μια θετική πορεία όσον αφορά την υπηρεσιακή τους εξέλιξη, ενώ οι Εκπαιδευτικοί και οι Διευθυντές σχολείων έχουν περαιτέρω προσδοκίες ανόδου στην ιεραρχία, επομένως η πρώτη κατηγορία προσδοκά περισσότερο σε ποιοτικά οφέλη, ενώ η δεύτερη κατηγορία προσβλέπει, εν γένει, περισσότερο σε απτά, μετρήσιμα και ποσοτικά οφέλη, παρότι, όπως θα αναφερθεί στην επόμενη παράγραφο, δηλώνει μεγάλη συμφωνία με μία από τις ερωτήσεις που συνδέονται με ποιοτικά οφέλη και που είναι αυτή που αφορά τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη.

Σημαντικό εύρημα από την Περιγραφική εξέταση είναι ότι η ερώτηση που εμφανίζει τα μεγαλύτερα ποσοστά συμφωνίας και στις τέσσερις ομάδες είναι η ερώτηση που αφορά τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη. Τα ποσοστά αυτά είναι 95% για τους Σχολικούς Σύμβουλους, 91% για τα Στελέχη Εκπαίδευσης, 88% για τους Εκπαιδευτικούς και 89 για τους Διευθυντές σχολείων.

Το παραπάνω εύρημα αντανακλά, προφανώς, την ισχυρή επιθυμία των εκπαιδευτικών για μεγαλύτερη έμφαση των επιμορφωτικών προγραμμάτων στη σύνδεση των θεωριών με την καθημερινή σχολική πραγματικότητα. Η σύνδεση αυτή είναι το μεγάλο ζητούμενο των εκπαιδευτικών και η υλοποίησή της από τα προσφερόμενα επιμορφωτικά προγράμματα αποτελεί ένα πολύ ισχυρό αίτημα των Εκπαιδευτικών.

Επίσης, σημαντικό εύρημα από την Περιγραφική εξέταση είναι ότι οι ομάδες των Σχολικών Συμβούλων και των Στελεχών Εκπαίδευσης δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες διαφορές ως προς τα ποσοστά συμφωνίας με τις επί μέρους ερωτήσεις που συγκροτούν τον κάθε παράγοντα. Αντίθετα, οι ομάδες των Διευθυντών Σχολείων και των Εκπαιδευτικών παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές όσον αφορά τον παράγοντα *Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη*, όπου τα ποσοστά συμφωνίας των Διευθυντών Σχολείων είναι αρκετά μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα των Εκπαιδευτικών. Η διαφορά αυτή πιθανώς να οφείλεται στο ότι οι Διευθυντές Σχολείων αισθάνονται ότι βρίσκονται πλησιέστερα από τους Εκπαιδευτικούς της τάξης στις ανώτερες βαθμίδες της εκπαιδευτικής ιεραρχίας, άρα παρουσιάζουν και αυξημένες προσδοκίες ανόδου στις ανώτερες βαθμίδες.

Τέλος οι απόψεις και των τεσσάρων ομάδων δε διαφέρουν ιδιαίτερα ως προς τη σημαντικότητα των παραγόντων «Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη» και «Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων», την οποία θεωρούν από αρκετά έως πολύ σημαντική.

5. Τελικές επισημάνσεις

5.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Στην έρευνα συμμετείχαν 32.070 λειτουργοί της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (27.785 Εκπαιδευτικοί, 3.435 Διευθυντές Σχολικών Μονάδων, 554 Σχολικοί Σύμβουλοι, 22 Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης και 274 Στελέχη Διοίκησης), οι οποίοι προέρχονται από το σύνολο των Περιφερειακών Διευθύνσεων της χώρας.

Τα αποτελέσματα αποτυπώνουν υπεροχή της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με σαφή υπεροχή των ανδρών έναντι των γυναικών και αυξημένα ποσοστά στις ηλικιακές ζώνες «41-50 ετών» και «>51». Διαφοροποίηση παρουσιάζεται στους «Εκπαιδευτικούς» όπου η πλειοψηφία ανήκει στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (52,97%), υπερτερούν οι «γυναίκες» και οι ηλικίες άνω των 41 ετών.

Αντίστοιχα με την ηλικία τους είναι και τα αποτελέσματα που αφορούν τα «Έτη υπηρεσίας στην εκπαίδευση», όπου οι «Εκπαιδευτικοί» αντιπροσωπεύονται στη μεταβλητή «>21 έτη» μόλις με 28,62%, ενώ οι υπόλοιπες ομάδες κυμαίνονται ανάμεσα στο 72,98% και στο 94,58%.

5.2 Μορφωτικό Τεχνολογικό Προφίλ

Σχετικά με το είδος σπουδών, οι συμμετέχοντες στην έρευνα είναι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ και η πλειοψηφία (περισσότεροι από το 50%) των «Σχολικών Συμβούλων» και των «Προϊσταμένων Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» δηλώνει «Δίπλωμα ειδίκευσης (Master)» και «Διδακτορικό Δίπλωμα». Ως «Άλλες σπουδές», δηλώνονται, κυρίως, «Δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ» και «Άλλη ξένη γλώσσα».

Μικρά ποσοστά (24,95% έως 30,07%) με πιστοποιημένη γνώση ξένης γλώσσας αποτυπώνονται στις ομάδες του δείγματος «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων», «Στελέχη Διοίκησης» και «Εκπαιδευτικοί». Αντίθετα οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» εμφανίζουν ποσοστό περίπου 63%.

Τέλος, στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» εμφανίζονται πολύ καταρτισμένοι, («Πολύ καλό» και «Άριστο»: 65,34% και 68,18% αντίστοιχα), ενώ το 9,81% των «Διευθυντών Σχολικών Μονάδων» και το 19,69% των «Εκπαιδευτικών» δηλώνει ότι «Δε γνωρίζει καθόλου» ή ότι έχει γνώσεις «Αρχαρίου».

5.3 Απόψεις συμμετεχόντων για την συμμετοχή τους σε επιμορφωτικές διαδικασίες

Βάσει των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των προγραμμάτων επιμόρφωσης, υπάρχει σαφής διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων που παρακολούθησαν προγράμματα επιμόρφωσης και των ομάδων που οργάνωσαν αυτά τα προγράμματα.

Οι «Σχολικοί Σύμβουλοι» και οι «Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» αξιολογούν τα αντίστοιχα προγράμματα που οργάνωσαν ως «Πολύ» και «Πάρα πολύ» ικανοποιητικά σε ποσοστά μεγαλύτερα του 72% και στους τρεις άξονες αξιολόγησης. Αντίθετα, οι «Εκπαιδευτικοί», οι «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων» και τα «Στελέχη Διοίκησης» δηλώνουν «Λίγο» ή «Καθόλου» ικανοποιημένοι από τα προγράμματα που παρακολούθησαν με ποσοστά από 32% έως 62%. Παράλληλα, η σύγκριση μεταξύ των τριών αξόνων αξιολόγησης αποτυπώνει μεγαλύτερα ποσοστά ικανοποίησης στην «Οργάνωση» και αντίστοιχα μικρότερα ποσοστά στο «Περιεχόμενο» των επιμορφωτικών προγραμμάτων. Η βασικότερη παράμετρος που δηλώθηκε από τους συμμετέχοντες και εντοπίστηκε και στις πέντε ομάδες του δείγματος αφορά τη «Χρονική διάρκεια - ωράριο διεξαγωγής της επιμόρφωσης», ενώ σε τρεις από τις πέντε ομάδες του δείγματος δηλώνεται και η παράμετρος «Επιμορφωτές» με ιδιαίτερα αρνητικές τάσεις στην ομάδα των εκπαιδευτικών.

5.4 Αποδοτικότερη μορφή επιμόρφωσης

Σχετικά με την αποδοτικότερη μορφή επιμόρφωσης, το σύνολο των ομάδων που συμμετείχαν στην έρευνα, και με μεγάλη διαφορά από τις υπόλοιπες «Μορφές», προτείνει το «Μεικτό σύστημα (Ταχύρρυθμα σεμινάρια και εξ αποστάσεως επιμόρφωση με συμβατικά μέσα και προαιρετική χρήση Νέων Τεχνολογιών)» σε ποσοστά από 43% έως 72%, ενώ ως δεύτερη επιλογή αποτυπώνεται η μεταβλητή «Ταχύρρυθμα σεμινάρια» σε ποσοστά από 9,9% έως 14%. Παράλληλα, προτείνονται από τους ίδιους τους συμμετέχοντες η «Μακράς διάρκειας επιμόρφωση (1-2 ετών)», η «Σύνδεση Θεωρίας-Πράξης», η «Επιμόρφωση εντός σχολικού ωραρίου με εκπαιδευτική άδεια», η «Ενδοσχολική επιμόρφωση» και η «Συστηματική - Περιοδική επιμόρφωση».

5.5 Θεματικές Ενότητες Επιμόρφωσης

Η συγκριτική μελέτη, ανά ομάδα συμμετεχόντων στην έρευνα, αποτόπωσε ως «Πολύ» και «Πάρα πολύ» σημαντικές για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών τις θεματικές ενότητες: «Διαχείριση προβλημάτων σχολικής τάξης» σε ποσοστά από 80% έως 95%, «Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις» σε ποσοστά από 76,37% έως 91,34%, «Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών» σε ποσοστά από 74,84% έως 86,36%, και «Διδακτική μεθοδολογία κατά γνωστικό αντικείμενο» σε ποσοστά από 69,93% έως 90,91%.

Στην τελευταία θέση των προτιμήσεων των «Εκπαιδευτικών» όπως και των «Διευθυντών Σχολικών Μονάδων» είναι η «Αυτοαξιολόγηση Σχολικών Μονάδων», ενώ στις υπόλοιπες ομάδες αποτυπώνεται σε μια από τις δύο τελευταίες θέσεις η «Συμβουλευτική και ΣΕΠ».

Μεγάλη διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων (εύρος ποσοστών) εμφανίζει η θεματική ενότητα «Αυτοαξιολόγηση Σχολικών Μονάδων» και σε μικρότερη κλίμακα οι θεματικές ενότητες: «Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης», «Αξιολόγηση μαθητών», «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση», «Ανάπτυξη δημιουργικών σχέσεων με μαθητές και γονείς» και «Ειδική Αγωγή». Βάσει της ανάλυσης περιεχομένου των απαντήσεων-προτάσεων τους, δηλώθηκαν και άλλες «Θεματικές ενότητες» («Ψυχολογία», «Διοίκηση και Εκπαιδευτική Πολιτική», «Αξιολόγηση», «Αλλοδαποί μαθητές» και «Ευρωπαϊκή διάσταση της Εκπαίδευσης»).

5.6 Κίνητρα Συμμετοχής στην Επιμόρφωση

Από τους «Εκπαιδευτικούς», τους «Προϊσταμένους Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης» και τα «Στελέχη Διοίκησης» τα σημαντικότερα κίνητρα συμμετοχής στο πρόγραμμα επιμόρφωσης είναι η «Πιστοποίηση της επιμόρφωσης», η «Διεξαγωγή κατά τις πρωινές ώρες με εξασφάλιση εκπαιδευτικής άδειας (εντός σχολικού ωραρίου)» και η «Σύνδεση της θεωρίας με τη διδακτική πράξη στην τάξη».

Για τους «Σχολικούς Συμβούλους» σημαντικότερο κίνητρο είναι η «Μοριοδότηση» της επιμόρφωσης, ενώ για τους «Διευθυντές Σχολικών Μονάδων» η «Οικονομική ενίσχυση» και συμφωνούν ως προς τη «Διεξαγωγή κατά τις πρωινές ώρες με εξασφάλιση εκπαιδευτικής άδειας (εντός σχολικού ωραρίου)» και τη «Σύνδεση της θεωρίας με τη διδακτική πράξη στην τάξη». Επιπλέον, οι ίδιοι προτείνουν ως σημαντικά κίνητρα συμμετοχής τους «Κατάλληλους-Εμπειρους Επιμορφωτές», τη «Σύνδεση Θεωρίας-Πράξης», την «Επίκαιρη θεματολογία» και τη «Συνεχή και Περιοδική επιμόρφωση».

5.7 Παραγοντική Ανάλυση

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παραγοντικής ανάλυσης ως προς τις σημαντικές «Θεματικές ενότητες», δύο παράγοντες ερμηνεύουν πληρέστερα τα δεδομένα των απαντήσεων των τεσσάρων δειγμάτων: α) θεματικές ενότητες επί 'τεχνικών' θεμάτων, και β) θεματικές ενότητες επί θεμάτων που άπτονται των αναγκών κυρίως των μαθητών.

Οι αντιλήψεις των τεσσάρων ομάδων για τη σημαντικότητα των ενοτήτων που αφορούν τους μαθητές και τις ανάγκες τους δε διαφέρουν ουσιαστικά (κυμαίνονται μεταξύ του 'Αρκετά' και 'Πολύ σημαντικές'). Όσον αφορά τη σημαντικότητα των πιο 'τεχνικών' ενοτήτων, υπάρχουν μεγαλύτερες διαφορές: τα «Στελέχη» και οι «Σύμβουλοι» αποδίδουν μεγαλύτερη σημαντικότητα ('Πολύ' ως 'Πάρα πολύ σημαντικές' ενότητες), ακολουθούν οι Διευθυντές (αξιολογούν τις ενότητες αυτές από 'Αρκετά' έως 'Πολύ σημαντικές'), ενώ έπονται οι Εκπαιδευτικοί. Η διαφορά μεταξύ Εκπαιδευτικών και Στελεχών/Συμβούλων είναι η μεγαλύτερη. Παρά τούτο, και οι «Εκπαιδευτικοί» αξιολογούν τις ενότητες αυτές ως Αρκετά σημαντικές, τουλάχιστον. Τέλος, οι ομάδες των «Συμβούλων», «Στελεχών» και «Διευθυντών» αξιολογούν ως ελαφρά (και μόνον) σημαντικότερες τις 'τεχνικές' ενότητες. Οι Εκπαιδευτικοί αξιολογούν τις δύο ομάδες ενοτήτων σχεδόν κατά τον ίδιο τρόπο.

Σχετικά με τα σημαντικά «Κίνητρα συμμετοχής», και στις τέσσερις αναλύσεις εμφανίστηκε αρκετά όμοια δομή. Ως βασικοί παράγοντες και στις τέσσερις υπό

μελέτη ομάδες αναδείχθηκαν η «Υπηρεσιακή εξέλιξη και τα οικονομικά οφέλη» και ο «Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων».

Επιπρόσθετα, οι Σχολικοί Σύμβουλοι και τα Στελέχη Εκπαίδευσης συμπεριέλαβαν στον πρώτο παράγοντα και την ερώτηση που αφορά την άποψή τους περί διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων τους μήνες Σεπτέμβριο και Ιούνιο.

Η πιο σημαντική διαφορά μεταξύ των τεσσάρων ομάδων κυρίως έγκειται στη σειρά σπουδαιότητας των δύο πρώτων παραγόντων. Οι Εκπαιδευτικοί και οι Διευθυντές σχολείων θεώρησαν ως σημαντικότερο τον παράγοντα που αφορά την Υπηρεσιακή εξέλιξη και τα οικονομικά οφέλη, ενώ οι Σχολικοί Σύμβουλοι και τα Στελέχη Εκπαίδευσης θεώρησαν ως σημαντικότερο τον παράγοντα που αφορά τον Τρόπο διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Σημαντικό εύρημα από την Περιγραφική εξέταση είναι ότι η ερώτηση που εμφανίζει τα μεγαλύτερα ποσοστά συμφωνίας και στις τέσσερις ομάδες είναι η ερώτηση που αφορά τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη. Τα ποσοστά αυτά είναι 95% για τους Σχολικούς Σύμβουλους, 91% για τα Στελέχη Εκπαίδευσης, 88% για τους Εκπαιδευτικούς και 89% για τους Διευθυντές σχολείων.

Επίσης, σημαντικό εύρημα από την Περιγραφική εξέταση είναι ότι οι ομάδες των Σχολικών Συμβούλων και των Στελεχών Εκπαίδευσης δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες διαφορές ως προς τα ποσοστά συμφωνίας με τις επί μέρους ερωτήσεις που συγκροτούν τον κάθε παράγοντα. Αντίθετα, οι ομάδες των Διευθυντών Σχολείων και των Εκπαιδευτικών παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές όσον αφορά τον παράγοντα «Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη», όπου τα ποσοστά συμφωνίας των Διευθυντών Σχολείων είναι αρκετά μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα των Εκπαιδευτικών. Τέλος, οι απόψεις και των τεσσάρων ομάδων δε διαφέρουν ιδιαίτερα ως προς τη σημαντικότητα των παραγόντων «Υπηρεσιακή εξέλιξη και οικονομικά οφέλη» και «Τρόπος διεξαγωγής των επιμορφωτικών προγραμμάτων», την οποία θεωρούν από αρκετά έως πολύ σημαντική.

Στην τελική επεξεργασία των δεδομένων θα γίνει προσπάθεια εντοπισμού στατιστικής σημαντικότητας επιμέρους ομοιοτήτων - διαφοροποιήσεων. Παράλληλα, η επεξεργασία θα λάβει υπόψη και πρόσθετες συσχετίσεις (π.χ. ηλικιακή διάρθρωση, έτη υπηρεσίας, επίπεδο γνώσεων στις Νέες Τεχνολογίες κτλ.)